Rodica Ojog-Braşoveanu

CRIMĂ PRIN MICA PUBLICITATE

-roman poliţist-

-1991-

Capitolul I

ANUNŢUL

Trilul telefonului ţăndări liniştea încăperii. Bărbatul abandonă revista şi ridică receptorul. Ca de obicei mut, lăsându-l pe celălalt să-şi semnaleze prezenţa şi identitatea. După câteva cuvinte, îl întrerupse:

— Te-am recunoscut. Ce-i?

— Avem o baftă fantastică! Nesperată! Persoana urcă singură, de bună voie şi nesilită de nimeni treptele ghilotinei. nici o investiţie, risc-zero; beneficiu sută la sută!

— Ai băut?

— Nu. Am citit *România* de azi. Bagă farul la *Diverse*. Căsuţa agenţiei 4722. În maximum trei-patru zile, afacerea e rezolvată.

— De ce aşa mult? Celălalt chicoti:

— Nu fi absurd, baby! Dă-i timp să se coafeze...

Rodica Ojog-Braşoveanu

CRIMĂ PRIN MICA PUBLICITATE

-roman poliţist-

-1991-

Capitolul I

ANUNŢUL

Trilul telefonului ţăndări liniştea încăperii. Bărbatul abandonă revista şi ridică receptorul. Ca de obicei mut, lăsându-l pe celălalt să-şi semnaleze prezenţa şi identitatea. După câteva cuvinte, îl întrerupse:

— Te-am recunoscut. Ce-i?

— Avem o baftă fantastică! Nesperată! Persoana urcă singură, de bună voie şi nesilită de nimeni treptele ghilotinei. nici o investiţie, risc-zero; beneficiu sută la sută!

— Ai băut?

— Nu. Am citit *România* de azi. Bagă farul la *Diverse*. Căsuţa agenţiei 4722. În maximum trei-patru zile, afacerea e rezolvată.

— De ce aşa mult? Celălalt chicoti:

— Nu fi absurd, baby! Dă-i timp să se coafeze…

Bărbatul îşi puse canadiana, încuie apartamentul şi se îndreptă spre cel mai apropiat chioşc de difuzare a presei.

* * *

Chiar şi după Revoluţie, când primea gazeta, bătrânul Mişu Pavelescu, – de fapt, Mihai-Mircea-Tudor-Ionel Pavelescu, pe scurt pentru prietenii şi foştii colegi de servici E.T.C (fonetic Etîcî) – consulta în primul rând Mica Publicitate.

Azi îl interesau mai puţin Decesele, singura rubrică nepolitizată pe vremea lui Ceauşescu şi care merita lecturată. Bineînţeles, nu o făcea cu cinismul lui frate-său. Cornel – un excentric de profesie – exulta zgomotos ori de câte ori întâlnea numele vreunui amic, cunoştinţă, coleg îngropat în chenar negru, sub mormane de adjective: nobil, nepreţuit, unic, irepetabil. Vorba aia, mor doar sufletele de elită…

„Cum te bucuri, dom’le? se interesau consternaţi neavizaţii. Eşti fericit că s-a prăpădit Ionescu? Ziceai că aţi fost colegi de promoţie, aţi împărţit odaia, paltonul, conserva de fasole şi, mă rog, amorurile. Al naibii să fiu, dacă te pricep!

Cornel – showul era verificat – exploda triumfal:

— Da, dom’le! Mă bucur, sunt radios, sunt ferice! Încă unul care a scăpat de comunişti!“

Nu, hotărât, starea de spirit a lui Mişu Etîcî era mai puţin categorică. Întâlnind în jurnal nume cunoscute, trecute în nefiinţă, devenea nostalgic. Făcea parte dintre oamenii care plimbându-se, de pildă, toamna pe aleile Cişmigiului, remarca doar frumuseţea impresionantă – ultimul suspin! – a trandafirilor târzii, policromul luxuriant al vegetaţiei în agonie. Nuanţa sepulcrală însă nu-l indispunea, anticipând doar bucuriile albe ale apropiatei zăpezi. Iar zăpada nu-i sugera în primul rând ciorapii de lână cu care dormea

noaptea din pricina caloriferului îngheţat – „e fantastic, mon cher, când mă culc, mai mult mă îmbrac decât mă dezbrac“ – ci clopoţea bucuriile sărbătorilor de iarnă. Crăciunul cu omăt generos, cozonacii, chiar copţi noaptea la un foc insuficient, „n-au crescut grozav, de vină-i şi făina, dar tot miroase în casă a vanilie şi sărbătoare“, micile surprize de sub brăduţul de şaptezeci de lei cumpărat la florărie.

Mişu Pavelescu era o fire fericită. Nu-şi amintea decât arareori de păcatele unei persoane, iar dacă aceasta nu mai exista, tot ce fusese urât, meschin, detestabil sau chiar ticălos într-un inventar de viaţă era etichetat cu îngăduinţă drept originalitate sau „moment de panică mentală dictat de conjunctură, cum nu-i aşa, putem înregistra fiecare din noi“.

Pe bătrân îl interesa mai nou, „ce cumpără bucureşteanul“, sesizând diferenţa faţă de preferinţele ante-Revoluţiei.

— Bagă de seamă, se adresă nevesti-sii, nu se mai bate lumea chiar aşa pe video, recordere, casete x, y, w sau z, sigilate ori ba, televizor în culori şi alte drăcii japoneze…

— Dar ce caută, dragă?

Doamna Lili aruncă o lingură de făină în cratiţă – în casa Pavelescu se mânca ţeapăn, pentru că „hai să fim sinceri, după patruzeci de ani, nu mai ai altă plăcere“ – şi îşi răsuci privirile languroase. Mai aveau patru ani până la nunta de aur şi se iubeau.

— S-a schimbat optica! Fii atentă! exclamă bătând cu unghia în gazetă: Stai puţin… Uite ce zice ăsta… „Vilă, 6-10 camere, ultracentral sau apartament 4-6 piese“… Altul! „Cumpăr casă, 8-9 camere, curte. Domenii, Televiziune“… Au apărut şi colecţionarii…

— Pe tipul care caută capete de păpuşi din porţelan, îl ştiu de zece ani cel puţin.

— Lasă-l pe ăla! S-au ivit acum nababii. „Ceasuri vechi, mărci prestigioase, tabachere, colecţie de pipe… Vase Galle,

Daum Nancy, Lalique… Tapiserii originale“… Iauzi-o şi pe asta! „Caut cercei briliante mari“…

Îşi scoase ochelarii, uitându-se la nevastă-sa cu gura căscată. În colţul buzelor strălucea un molar îmbrăcat în aur.

— E clar!

Doamna Lili, bine dispusă, – stare de spirit constantă, generată de o digestie excelentă şi o oglindă care, deşi cadou de nuntă, rămânea mereu amabilă – îşi scoase şorţul înflorat şi-l agăţă lângă ştergare.

— Ce-i clar?

— Inflaţia, asta e! Oamenii se grăbesc să investească, să scape de capital.

— Fugi de-aici eşti alarmist!

Pavelescu Etîcî înţepă aerul cu degetul:

— Economist! Eu văd mai departe. Am prevăzut sau nu că…

— Ai prevăzut, îl întrerupse nevastă-sa râzând. Treci dincolo că aduc ceaiul.

Bătrânul se aşează pe canapea, continuându-şi lectura. Doamna Lili scoase din vitrină serviciul de ceai de argint. Erau oameni care se respectau. Nu mâncau niciodată pe o faţă de masă pătată, foloseau şerveţele brodate şi cea mai scumpă veselă din casă.

Pavelescu începu să chicotească. „A ajuns la *Matrimoniale*”*,* gândi maşinal doamna Lili, întrebându-se dacă să aducă şi plăcinta cu fructe. Simţi că-i plouă în gură, dar îşi aminti cu neplăcere că astrahanul – o piesă istorică, cea mai importantă din garderobă – n-o mai cuprinde şi renunţă cu un oftat imperceptibil.

— A! exclamă bătrânul.

— Ce-i?

Pavelescu era un omuleţ norocos, scutit de accidentele destinului. Viaţa lui decursese lin, fără convulsii, fără piruete spectaculoase. Cineva, „acolo sus“, îl uitase sau nu-l lua în seamă. Poate de aceea rămăsese cu o capacitate de

emoţie unică la vârsta lui, întâmplări minore luau proporţii de extraordinar, palpita cu voluptate la evenimentele din viaţa celor din jur.

— Ce-i? repetă doamna Lili. Nu mă fierbe!

— A apărut anunţul Valentinei!

Chipul doamnei Lili se aprinse de interes:

— Ei lasă-mă! Ia să-l văd şi eu.

— E aşa cum l-am făcut noi, râse încântat bătrânul ca după o straşnică ispravă. Întocmai!... Ce credeai! Puneţi ochelarii!

Pieptul agresiv al doamnei Lili se zbuciuma de emoţie. Ochii îi sclipeau, vibra năsucul odinioară delicios – „îţi vine să-l mănânci“ –, acum mult prea poznaş pe un chip sexagenar, stârnind ilaritate dar şi regretul „trebuie să fi fost nostimă foc pe vremea armistiţiului“, buzele pline îi fremătau ca dinaintea unei tăvi cu baclavale. Pavelescu o privi înduioşat: „Arată ca o fetiţă de doisprezece ani şi nici o zi mai mult...“

— Zi tare, Lili.

— Stai să-mi trag sufletul... Adu-mi aminte să-ţi schimb pijamaua.

Respiră adânc şi începu să citească ondulându-şi degetele grăsulii în aer, pentru a marca miezul fiecărui cuvânt:

— Doamnă (45 de ani), simpatică, distinsă, excelentă gospodină, fără copii, situaţie materială mijlocie, caut domn (45 – 55) intelectual, serios, fără vicii, în vederea căsătoriei. Căsuţa agenţiei 4722.

Doamna Lili rămase cu ochii aţintiţi pe ziar. Bărbatu-său se plimba prin sufragerie, îmbătat de entuziasm:

— Straşnic, nu? Să vezi acum emoţii pe biata Valentina! Eu zic că în maximum două-trei zile, primeşte răspuns... Tu de ce taci? Nu ţi-e bine?

Doamna Lili împături ziarul.

— Ce ai? insistă Pavelescu îngrijorat.

Femeia îşi încleşta degetele în stofa moale a capotului:

— Nu ştiu, dragul meu… Dar parcă am aşa, o strângere de inimă… Din senin…

* * *

Nu era urâtă. Avea o siluetă pasabilă, fără probleme pentru croitoreasă, un chip cu trăsături regulate. Desigur, n-o confundai cu Liz Taylor, dar nici nu părea accidentată de un tractorist beat ca Belmondo. Se fălea mai ales cu o dantură splendidă şi, cu toată obiectivitatea, nu-şi arăta vârsta. Nu albise, cele câteva fire de păr alb nu alcătuiau şuviţe şi cădeau distins, faţa rămăsese netedă. Se compara mereu cu colegele de servici şi de generaţie, înregistrându-le de fiece dată, cu satisfacţie intestină, abia camuflată, minusurile. După patruzeci de ani, cele mai multe erau vopsite – castaniu, nu-i strident, se apropie de natural şi se mai găseşte Cromoplatin în nuanţă – iar ridurile le însemnau pe chipuri hărţi necruţătoare.

„Fără să fiu exagerată, reflecta Vali în timp ce privindu-se în oglinda lupă îşi defrişa cu penseta buza superioară, arăt cu cel puţin şapte-opt ani mai tânără…“

Şi totuşi, nu plăcea. O realitate de care era conştientă, dar pe care o traducea, pentru ea însăşi, într-o formulă îndulcită, scutind-o de crize de autonemulţumire: „n-am avut noroc! Adică urâtă nu, proastă nu, gospodină, de familie – de nişte ani, reintraseră în circuitul modei numele cu rezonanţă non-proletară – casă, servici onorabil, fără copii, fără obligaţii, nu mai zic născută în zi mare, de întâmpinarea Domnului…“

Şi totuşi! Constatase încă de la cincisprezece ani că nu are succes, că la ceaiuri rezema zidurile admirând dansatorii, că telefonul nu suna decât pentru interese străine de persoana ei: „poţi să-mi împrumuţi cursul de Tehnologie?… Ai idee unde-i Doina? O caut de dimineaţă, credeam că-i la tine… Scuză-mă… I pup you!…“

De adolescentă, avusese o dorinţă fierbinte, obsedantă, unică: să se mărite. Nu era o veleitară, nu ataca imposibilul, spectaculosul, neprevăzutul, aventura o speriau. Se socotea modestă şi într-adevăr, visele-i nu escaladau piscuri intangibile. „În fond, ce am dorit? Un bărbat cumsecade, o gospodărie decentă, un copil… De fapt, o familie, ce mare lucru?“

Nu o dată, problema fusese dezbătută şi de vecinii ei, soţii Pavelescu. Bătrânul începea de regulă discuţia înainte de culcare. Cu două perne sub ceafă şi ochii repeziţi în tavan, o asista pe nevastă-sa care-şi „făcea obrazul“ la oglindă. Doamna Lili socotea că tenul şi părul sunt cele mai preţioase daruri ale unei femei şi, în consecinţă, efectua conştiincios, în fiecare seară, toaleta feţii.

— Nu pricep, dragă, comenta pe acelaşi ton şi cu aceleaşi cuvinte Mişu Etâcî, de ce fata asta nu are trecere, în definitiv, s-au cazat atâtea femei care-i sunt inferioare din toate punctele de vedere. Ce, parcă Lizica Filip e mai procopsită?

— Nu, mârâia doamna Lili scoţându-şi crema cerată de pe buze.

— Sau Dora?… Şi atâtea altele! Explică-mi şi mie ce are Valentina?

Eliberată de mască, Paveleasca desfăcea braţele a fatalitate:

— Aia e că nu are! Ţin la Valentina, e o fată bună în felul ei, dar asta nu-i de ajuns.

— Cum nu-i de ajuns? Are atâtea calităţi…

— Cunosc, scumpule! Gospodină, chibzuită, econoamă, nu umblă după golani, serioasă… Cu astea faci o carte de morală, nu un dormitor comun. Din păcate, Valentinei nu-i place adevărul şi dintr-ale ei n-o scoţi.

— Care ale ei, Lilişor? Nu deranjează, n-o simţi… Lasă antreul curat, nu abuzează de debara.

Soţii Pavelescu şi Valentina locuiau la comun. Un comun însă mai special. Cândva fusese un apartament splendid, de

cinci piese, cu atenanse bogate. Reglementările dure din anii ’50 privind spaţiul locativ siliseră fostul proprietar să-l împartă, ridicând un zid despărţitor. Realizase astfel două locuinţe separate ajustate, rămânând comun doar vestibulul de la intrare. În realitate, se locuia comod şi ce-i mai important, rămăseseră în centru, pe Brezoianu.

Doamna Lili dezmierdă în treacăt nasul bătrânului:

— N-o simţi… ţine antreul curat… Şi face clătite incomparabile! De aia te-ai îndrăgostit tu de mine, puişor?

— Bine, dar aveam altă vârstă… Altfel se punea tema!

— Cum? Nu fi caraghios!

— Dar ce-i lipseşte?

— „Nu mă pot desprinde de tine!“ Asta-i lipseşte. Totul! Şi dacă încerci s-o consiliezi, o ţine tot hais! ori cea! cum ştie ea. I-am zis de atâtea ori, măi fetiţo, îmbrăcă-te! Nu mai ţine cârpele în dulap că se taie şi se demodează. Uite, vine primăvara, coase-ţi ceva şic, modern. Aşi Lemn!… „Lasă, tanti Lili, că pentru servici sunt bune. Acolo, după câteva luni de la angajare, mult un an, ajungi mobilă, nu se mai uită nimeni la tine… Şi pe urmă, unde ies eu? Păcat de parale…“

— E modestă, opina moale Pavelescu.

— Zgârcită.

— Fii atentă, Lilişor, că exagerezi. Prea te avânţi! După teoria asta, toţi avarii ar fi celibatari.

Doamna Lili trecu în spatele paravanului, un suvenir de familie ale cărui feţe de mătase fuseseră mereu schimbate de către posesorii succesivi, în funcţie de jocul moştenirilor, şi îşi puse cămaşa de noapte. După şaizeci de ani, evitase să se mai dezbrace în faţa domnului Pavelescu, după cum la fel, acesta ignora că are o lucrare dentară mobilă.

„Mi se pare odios să ne ţinem amândoi dinţii pe noptieră. Vorba aia, încurcăm protezele şi pe urmă, dăm vina pe dentist că-i imbecil…“

— E din toate punctele de vedere zgârcită, vorbi de după paravan, doamna Lili. Nu dă nimic de la ea. Nu-i simpatică,

nu ştie să zâmbească, să spună o glumă. Ai văzut-o când am avut musafiri… Stătea mobilă şi aştepta s-o distreze alţii.

— Voi, femeile, sunteţi răutăcioase. Sigur, Vali nu-i prea expansivă. În schimb, persoanele mai aşezate sunt odihnitoare.

— Nu i-a cerut nimeni să zbârnâie ca un bondar. Tu nu vezi că n-are nici o prietenă? Ţi se pare normal să nu fie în vizită cu nimeni? Să nu primească un telefon? Tu nu vezi că nu sună telefonul?…

Nu, telefonul nu suna niciodată pentru Valentina. Călcându-şi cu aplicaţie o bluză brodată de mână, Valentina se gândea cu emoţie la seara de mâine. Avusese o idee inspirată dând anunţul matrimonial. „Tot a fost bună la ceva şi Revoluţia“, conchise atentă la pliurile guleraşului. I se părea de fericit augur că răspunsul necunoscutului fusese prompt; îl găsise după două zile la căsuţa agenţiei iar compunerea în sine îi făcuse o bună impresie. Personajul preciza că e inginer, are 50 de ani, locuieşte în Bucureşti şi dispune de o situaţie materială confortabilă.

„Nu caut, stimată doamnă, decât un suflet bun, cald şi sincer care să mi se alătureze“. Valentina lăcrăma înduioşată: „Cine ştie ce drame ascunde fraza aceasta!…“

Se şi vedea duioasă şi calină, aşteptându-l cu un şorţuleţ cochet, proaspătă ca o primăvară. În bucătărioara intimă, musacaua aşteaptă caldă la cuptor, papucii sunt pregătiţi în vestibul... E obosit, tracasat de slujbă, de colegi invidioşi, de un şef obtuz. Cu un surâs, cu un cuibărit tandru la pieptul lui îi alungă creţurile cele rele de pe chip…

„De-aş şti cum arată!“, şi se gândea cu nerăbdare şi dulce spaimă la primele clipe ale întrevederii. Fără să-şi dea seama, îi împrumuta inconştient carura lui Burt Lancaster. Figura era însă ştearsă, ceţoasă, ca într-o fotografie voalată.

Tot pozitiv apreciase şi graba necunoscutului. După reacţia imediată la anunţ, la telefon se arătase la fel de zorit. Valentina, sugrumată de emoţie, cu o inimă care

funcţiona cu 200 pe oră, acceptase fără fiţe de cinema întâlnirea fixată a doua zi.

„Ce sens are să amânăm o întrevedere pe care o presimt foarte plăcută? Glasul dumneavoastră îmi spune că sunt totuşi un bărbat norocos“.

Încercase să fie cochetă şi se mirase dulce:

„Norocos?“

„Da, nu citesc decât întâmplător *România Liberă*. Pesemne că *trebuia* să dau de anunţul dumneavoastră…“

După ce se încheiase convorbirea, Valentina începuse să râdă nervos. „Nu zău, ce curaj pe tine!“. Curaj să dea anunţul, să înfrunte zâmbetul funcţionarei care-l înregistra, curaj să formeze numărul de telefon al necunoscutului. Îşi amintea înveninată comentariile colegilor de servici. Când soseau ziarele, consultau în primul rând „Matrimonialele“. Citeau rubrica întreagă cu glas tare, în amuzamentul gras al biroului. Ploua cu observaţii spirituale şi inteligente, se sugerau formule noi incluzând şi precizări de alcov, iar la acel aşteptăm şi provincia, inclus generos într-unul din anunţuri, biroul fu cutremurat de un râs zgomotos.

„Procedeul mi se pare ruşinos şi lipsit de demnitate, decretase arhitecta Monica Rareş. Recunoşti public că n-ai spor la bărbaţi, că-ţi arde buza după o pereche de nădragi. Barem gentilomii care recurg la asemenea truc, sunt de-a dreptul jalnici…“

„Nu-i chiar aşa, ma chère, o contrazisese altcineva într-o doară. Destinul trebuie forţat, ocaziile inventate. Poate că treci zilnic pe lângă personajul mult interesat, dar îl ignori.“

Valentina îşi umezi degetele şi încercă talpa fierului care sfârâi uşor: „Le dă mâna să vorbească! Răreşoaia are un tont, slugă, nu bărbat, ea face doar efortul să respire, după ailaltă umblă legiuni de derbedei, nu se poate lucra în birou de atâtea telefoane…“

— Dar ia să stai tu – de la o vreme, începuse să vorbească singură, fără să-şi dea seama – să stai tu singură cu anii, să nu te duci într-un concediu, că n-ai cu cine, să mănânci ou

roşu fără să ciocneşti, de Revelion să înghiţi două oxanepame şi să te culci cu perna în cap. Nu mai zic de sfaturile ordinare, la cea mai mică izbucnire nervoasă…

Auzi ciocănit în uşă şi puse fierul pe suport: Doamna Lili, jovială ca totdeauna, o cuprinse într-o privire maternă:

— Şi zi aşa, mâine e ziua cea mare! Îţi spun drept, scumpo, cred că sunt mai emoţionată ca tine:

Valentina îi zâmbi recunoscătoare:

— Mi se taie picioarele doar când mă gândesc.

— Ei lasă dragă, că n-o pica Prinţul Charles! Ce vrei sa pui pe tine?

— Mă gândeam la bluza asta cu foile negre.

— Nu draga, se strâmbă bătrâna prea aduci a dăscăliţă. Nu zic despuiată, dar nici ca activistele de partid, alese în prezidiu. Frivolizează-te şi tu oleacă… Mergi mâine la servici?

— M-am învoit. Mai dau aici cu cârpa şi mă duc la coafor.

— Auzi, vrei să-mi faci o plăcere?

Sprâncenele bine pensate ale Valentinei pictară două semne de întrebare. Doamna Lili urmă precipitat, pe un ton de rugăminte:

— Du-te lângă Ciocârlia, la Viorica, şi las-o să te tundă şi să te aranjeze cum ştie ea. Are o mână extraordinară!

— Dar sunt foarte mulţumită de Flora. Şi e coaforul Lido!

— O fi Lido, dar te tunde de parcă ai fi Ana Pauker! Continuă repede, pentru a nu-i da timp să se supere: Vezi să ai şi tu o floare în casă, un coniac, ceva, că n-o să-l tratezi cu sirop de tuse…

Valentina izbucni în plâns. Paveleasca se alarmă:

— Ce-ţi veni, draga mea? Ochi umflaţi îţi trebuie mâine? Să-ţi faci neapărat o mască diseară cu gălbenuş şi vitamina A… Şi lasă prostiile! Ai să vezi c-o să fie bine! Minţi: Am eu, aşa, o presimţire…

Valentina îşi îndreptă ochii spre icoană:

— Aş vrea să mă văd poimâine…

Un bărbat suplu, elegant, intră în Florăria Bucureşti. Vânzătoarea, „trăsnet“, cu un machiaj competent şi de bună calitate, îl aprecie expertă: „Cam puriu boss-ul, dar încă competitiv.“

— Săru’mâna! Am văzut că aveţi liliac.

Degetele frumoase ale vânzătoarei începură să baleteze în jurul glastrei, etalând vreo şase inele şi o manichiură impecabilă:

— Acum ne-au venit. Doriţi?

— Vreau un buchet frumos, domnişoară.

— Şapte fire e bine?

— Mai puneţi două. Şi un şnur de mărţişor, vă rog. E 1 Martie, nu?

„Hm! Pesemne, gonzesa-i prospătură“, reflectă visătoare vânzătoarea ambalând artistic florile.

Un gând straniu străfulgera mintea bărbatului:

„Primele flori de pe mormântul ei...“

Îndepărtă imaginea şi scoase porte-feuilles-ul:

„Devii macabru, bătrâne.“

Capitolul II

VEDEREA

Până la întâlnirea fixată de necunoscut, mai era jumătate de ceas dar Valentinei nu-i plăcea să fie în panică de timp. Şi la serviciu sosea cu cel puţin zece minute mai devreme, iar când călătorea cu trenul îşi ocupa totdeauna locul în compartiment.

Aruncă o privire mulţumită în jur. Era gata. Totul în casă strălucea, faldurile feţei de masă cădeau ţepene şi simetric, tot simetrice se aranjau fursecurile şi stik-surile înălţând două moviliţe apetisante pe măsuţa volantă.

În baie atârnau cele mai bune prosoape, pluşate şi viu colorate, întrebuinţate doar de Crăciun si de Paşte, sau când chemase odată medicul acasă. În savonieră se lăfăia un Lux nedesvirginat, din bucătărie dispăruseră cârpele, ştergarele ponosite, pungile de plastic şi în general ambalajele recuperate pe care nu se îndura să le arunce. Două glastre cu flori încercau să dea un aer cochet interiorului. Fresiile, împreună cu un mărţişor i le aduseră Paveleştii. Cinci garoafe cumpărase ea reprimându-şi sentimentul de spaimă amestecată cu ruşine. „Dacă o ţii tot aşa, ai să te ruinezi fetiţo, unde vrei să ajungi!“, pe care-l încerca ori de câte ori comitea cheltuieli nesăbuite: un loc mai scump la teatru, un taxi, o felie de tort la Continental, femeia chemată la scuturatul de primăvară. Asemenea gesturi le socotea total lipsite de decenţă şi bun simţ.

Evident, existau şi argumente de nuanţă pioase, fără replică: „Mai bine dădeai de pomană banii ăştia, ajutai un nenorocit“. Doar Valentina, când se ducea la cimitir în sâmbăta morţilor, avea grijă de bani schimbaţi: monede de câte un leu.

Aranjase şi dormitorul. Serviciul de toaletă strălucea şi, cedând unui impuls nedefinit, cu obrajii şi inima îmbujorate sfeclă de ruşine, parcă în secret şi de ea însăşi, înfăşase patul în cel mai bun aşternut de damasc din trusoul ei.

„Nu mă gândesc la prostii, Doamne fereşte, nici eu nu ştiu ce-mi veni“.

Continua să se plimbe prin casă ca să nu-şi şifoneze rochia aşezându-se dar şi pentru că îşi plăcea interiorul, toate lucruşoarele ei bune şi frumoase adunate bucată cu bucată. „Uite ce poate să facă singură, o femeie vrednică şi chibzuită“ constituia una din reflecţiile ei, motiv de satisfacţie care nu ostenea niciodată.

Ce-i drept, când se despărţiseră, Zaharia nu pretinsese nimic. Plecase aşa cum venise: cu traista-n băţ şi un Renault, aproape o ruină. „Maşina e un obiect utilitar şi nu de duminică, mă menajez pe mine, nu tinicheaua.“ Valentina înghiţea în sec „adică de ce Dobrescu poate să ia tramvaiul până la serviciu; Mă-ta a închis ochii şi nu ştia ce-i ăla tren.“

O umbră – după aproape zece ani amintirea continua s-o doară, trecu fâlfâit de pasăre neagră – întunecând emoţiile aşteptării. O părăsise din senin, într-o bună dimineaţă fără explicaţii, fără scandal. Nu se certaseră niciodată. Zaharia înregistra, zâmbea şi, abia mai târziu avea să-şi dea seama Valentina, depozita. „Plec şi nu mă mai întorc.“ Nu se mai întorsese niciodată. Bărbatul acesta avea să rămână pentru ea o enigmă până la capătul zilelor. Nimeni nu reuşise s-o lămurească, nici măcar rudele lui. Aşa au fost ei nebuni, toţi în familie, nu putea mulţumi pe nimeni, nu constituia o bază de discuţie serioasă. Valentina nu se ştia cu nimic vinovată şi amănuntul în sine o înnebunea. Fusese convinsă că

intervenise o femeie. Făcuse investigaţii şi rămăsese profund dezamăgită. Zaharia trăia singur, luase o odaie cu chirie undeva, în Balta Albă. Acum nu mai înţelegea chiar nimic şi începuse să se întrebe dacă nu cumva nemulţumirea lui Zaharia nu era mult mai gravă, mai adâncă decât îşi închipuise, cu rădăcini nebănuite. După câţiva ani, obosită de aşteptare, introdusese acţiune de divorţ. „La o eventualitate, să fiu liberă şi baremi să ştiu cum stau lucrurile…“

Îl întâlnise apoi pe Coco. Enigmaticul, diabolicul Coco…

Mica pendulă din sufragerie începu să bată ora şapte. „Proasto! Acum îţi veni să inventariezi toţi nemernicii din viaţa ta?“ În aceeaşi clipă, inima începu să-i bată – senzaţie din ce în ce mai frecventă – asurzind-o. „A sunat, sau mi s-a părut?“

Trilul muzical se făcu auzit din nou şi zbură la uşă. Trase yala fără a-şi putea stăpâni gâfâitul de emoţie. Un bărbat înalt surâdea din spatele unui buchet de liliac alb. Valentina simţi că pământul îi alunecă de sub picioare.

— Tu!?

* * *

În apartamentul vecin, doamna Lili dădea în cărţi pentru dama de cupă – Valentina.

Pavelescu se foia de colo colo, din cale afară de agitat. Se opri brusc, ascuţindu-şi urechea. Parcă am auzit soneria.

— Parcă… Până aici, făcu doamna Lili îndreptându-şi ochelarii, dă bine. Craiul de ghindă la drum de seară… Peste un ceas-două, o să ştim dacă minte cartea

Mişu Etîcî o ţinea pe-a dumnealui:

— O fi venit?... El e, precis. Tu ce zici?

Nevastă-sa săltă din umerii pufoşi:

— Du-te de-ntreabă.

— Nu zău, Lili, de la o vreme am impresia că nu ştii ce vorbeşti. Cum să dau acum peste oameni? Într-o împrejurare atât de delicată… Nici dacă mi-ar lipsi chibriturile sau sarea din casă…

Atentă la cărţi, doamna Lili mormăi:

— Sunt chibrituri în cămară. Am cumpărat alaltăieri.

Bătrânul o privi interzis:

— Lili, ce-i cu tine?

Pavelеasca se holbă la rândul ei:

— Cu mine?! Ce să fie cu mine? împrăştie nervoasă cărţile: cu astea nu ştiu ce e. Dau anapoda rău. Parcă-s cucuvele, nu poze tipărite. Dă drumul la televizor.

Încercau să urmărească *Actualităţile*, dar gândurile le erau în altă parte. Bătrânul se foi în fotoliu. Îşi lăsă tandru mâna pe braţul neveste-si.

— Tu ce zici? Iese ceva? Ce-ţi spune inima?

Buzele doamnei Lili se încreţiră.

— Cum i-o fi norocul. Doar că soarta, adăugă încet se cunoaşte şi în căutătură.

— Aoleu! Ai început să vorbeşti ca biata mamă-ta.

— Când ai auzit-o tu vorbind aşa, era mai tânără ca mine… Mă uitam şi azi la biata Vali. Scrie pe ea, ce mai!

— Ce scrie?

— Că n-are parte de bărbat. Parcă era mai bine nesulemenită, naturală. Arăta ca o cioară gătită de biserică, duminica dimineaţa. Ţeapănă fără şic, parcă a iscat-o mă-sa în Vinerea neagră.

Pavelescu se indignă:

— Aşa ai tu impresia, dar chestiunea stă altfel. Un bărbat serios şi inteligent ştie să vadă dincolo de aparenţe.

Doamna Lili îşi privi cu duioşie de mamă băieţelul de zece ani care emite enormităţi. Întrebă pe gânduri:

— Mişulică, tu-l mai ţii minte pe Zaharia?

— Care? Geamgiul?

— Ei, geamgiul! Zaharia, bărbatul Valentinei. A părăsit-o la două sau trei luni după ce s-au mutat aici. Eu îl am

perfect în faţa ochilor.

— Îl ţin mine, cum să nu. Un zevzec.

— De ce? Nu era serios? Nu spuneai tu că-i inteligent? O capacitate?

Bătrânul îsi lipi palmele şi le despărţi.

— Stai, draga mea. Trebuie să operăm o distincţiune. Ca profesionist, nimic de zis. Era o valoare. Dar ca individ, iartă-mă! Laşi tu o femeie ca Valentina şi pleci în lume fără un rost al tău, fără casa ta, fără o motivaţie serioasă? Un dement!

— Dement... Poate, surâse doamna Lili. Am surprins într-o dimineaţă o scenă. Nu pot s-o uit. Era duminică. Valentina scosese pe balcon aşternutul la aerisit. Pijamaua lui atârna lângă cămaşa de noapte a Valentinei. Parcă-l văd şi acum…

— Pe cine?

— Pe Mihai Viteazul! Pe Zaharia, vezi bine… A ieşit pe balcon şi cu un gest brusc le-a separat. Expresia de pe faţa lui… De neuitat! Înţelegi Mişule?

Bătrânul o privi căpiat:

— Nu.

— Cum nu înţelegi? Rosti patetică: Nici măcar pijamalele nu suporta să li se atingă. Nu ţi se pare de ajuns?

— Stai că începe *Reflectorul*… Am înţeles, cum să nu? Desigur, evident. Nu suporta.

„Nişte nebuni, toţi! Şi Zaharia şi ălălalt, Coco… Şi Lilişor tot romanţioasă ca o fetiţă de pension.“

Îşi apropie fotoliul. De 45 de ani se ţineau de mână la cinema. Cu un suspin de fericire, se concentra asupra imaginii.

* * *

— Vă rog să mă scuzaţi, îngână Valentina. Am avut impresia… V-am confundat.

Necunoscutul emise râzând, cu o voce bine pozată.

— Sper doar confuzie, nu şi decepţie. Îi întinse buchetul, scoţându-l elegant din ambalaj, Valentina îl primi cu politeţe mic-burgheză:

— Vai, nu trebuia să vă deranjaţi… Îl aşteptă să-şi scoată paltonul. Bărbatul se privi reflex în oglinda cuierului şi îşi netezi părul de pe tâmple. Inima Valentinei bătea disperată, tăindu-i răsuflarea. „E un tip foarte bine. Iar asemănarea… halucinantă. Doar că expresia e mai blândă.“ Se aşteptase în cel mai bun caz la o figură cumsecade, urbană, „se vede că-i intelectual“. În rest, burtică indiscretă, crocheturi mai mult sau mai puţin vizibile pe canini, nări păroase, costum maro cu vestă, lenjerie de corp din flaneluţă chinezească, vată în urechi.

Aspectul bărbatului, parcă Ion Mareş se recomandase, o lăsase fără grai. Suplu, figura virilă, un sacou excelent tăiat, o siguranţă de sine evidentă. În orice caz, nu genul care se însoară prin mica publicitate.

Aproape concomitent, o străfulgera alt gând: „Extraordinar! Să nu crezi în semne!“ Cu două luni în urmă, o bătrână basarabeancă pe care o cunoscuse la Biserica Olari, unde se ruga sistematic pentru dezlegare de cununii, îi vorbise despre un vechi obicei rusesc. În ajunul Crăciunului, fetele de măritat opresc în uliţă primul bărbat care le iese în cale şi-l întreabă de nume: Serghei, Alioşa, sau Vania va fi numele bărbatului ursit. Valentina n-ar fi acostat în ruptul capului un necunoscut, întâmplarea făcuse însă să-i ţâşnească dinainte, chiar când ieşea din bloc, un băieţel care opintea la o sanie.

„Cum te cheamă, puişor?“

„Ionuţ.“

De Sfântul Ion, ca într-o doară, dăduse o liturghie, apoi uitase întâmplarea. Simţi dintr-o dată că prinde curaj şi se interesă pe un ton şăgalnic:

— Vi se spune şi Ionuţ?

Mareş o privi surprins, apoi începu să râdă:

— Doar mama mă alinta aşa. Cum de v-a venit în minte?

Valentina arboră o expresie cochet misterioasă:

— Nu ştiu nici eu… Aşa.

„Cândva, am să i-o spun…“ Intuia ambianţa de mare intimitate, atmosfera de mărturisiri dulci, abia şoptite în clar-obscurul dormitorului, val vârtej de patimi dezlănţuite. „Ne-a fost scris să fim împreună… Să fim fericiţi… Ce credeai tu?“

Valentina aduse coniacul. Turnă şi ridică ochii fără însă a-i întâlni pe cei ai lui Mareş şi-i fu recunoscătoare. „E delicat şi are maniere.“ O privire direcţionată, fixă care evaluează, o privire de geambaş ar fi fâstâcit-o, făcând-o să-şi piardă orice urmă de curaj.

— Aveţi un apartament frumos, declară convenţional Mareş. Locuiţi singură?

— Bineînţeles.

Valentina se grăbi să dea explicaţii pentru a spulbera din capul locului orice suspiciuni privind eventualitatea comunului. A dezastrului locuitului în comun.

— …de altfel, sunt oameni în vârstă, liniştiţi şi extrem de cumsecade. Doar în vestibul ce ne mai întâlnim.

Restul e total separat.

— Foarte bine. Deşi, surâse subtil, acesta n-ar constitui un impediment. Vechiul proprietar a avut o idee grozavă. Vă mărturisesc, n-am mai întâlnit asemenea situaţie.

Valentina, convinsă că Mareş de fapt încearcă unele rezerve se ridică.

— Veniţi să vedeţi.

Îl conduse în dormitor, în baie, îi arătă bucatăria.

Da… da… da… foarte ingenios.

Se aflau unul lângă celălalt, atât de aproape încât Valentina putea să-i simtă aroma cremei de ras. Mareş surâse şi o cuprinse uşor de umeri:

— Eşti o femeie încântătoare…

— Vai, se pierdu toată Valentina. Aşa de repede?

Bărbatul o strânse la piept. Valentina simţi pe obraz ţesătura sacoului. „Am să-l umplu de pudră… Bine c-am

înfăţat patul...“

Fu ultimul ei gând.

* * *

— Cât să fie ceasul, Lilişor?

Pavelescu se întinse în pat până-i pârâiră oasele.

Doamnă Lili îşi răsuci capul spre micul orologiu de pe noptieră, contemporan cu paravanul din colţul dormitorului.

— E trecut de nouă.

— Ei lasă-mă! Cum am dormit aşa de mult? Doamna Lili râse bine dispusă. Spre deosebire de cea mai mare parte, din femei, dimineaţa, după somn, arăta proaspătă şi trandafirie.

— Dac-ai pândit-o pe Vali până la ceasurile două!

Pavelescu se trezi de-a binelea.

— Chiar dragă, ce-o fi făcut?

— O gafă, bineînţeles. Precis a dormit la ea. Toanta! Degeaba am dăscălit-o.

— Cum adică?

Nevastă-sa căscă cu poftă.

— Nu te culci cu un bărbat din prima seară. Ce naiba, Mişule, e elementar!

— Vali, se indignă bătrânul. Exclus. E o fată serioasă. În zece ani nu i-a intrat un bărbat în casă.

— Tocmai de aia.

— Lilişor, o mustră dulce Pavelescu. Nu fi răutăcioasă. Nu-ţi stă bine.

— Nu sunt răutăcioasă. Sunt furioasă. Fermoarul de la fustă are şi el rostul lui. I l-a tras ăla doar cu privirea.

Bătrânul, fără replică şi inexplicabil îmbufnat, îşi puse halatul şi se îndreptă spre antreu.

— Vreau să văd dacă s-a dus la serviciu.

În drum, se ciocni de vitrina care zăngăni alarmant, trânti o revistă aşezată nesigur pe comodă.

„Uite-l şi pe Mişu, surâse doamna Lili, cum le mai tropăie. Apoi râse de-a binelea: De la Revoluţie, am uitat să umblăm în vârful picioarelor...“

— Lili!

Bătrâna care încă lenevea, sări dintre perne.

— Ce-i?

Pavelescu rostogolea ochi bulbucaţi de senzaţional. Câteva fire de păr, săltate pe ţeasta pleşuvă, ridicau paratrăznet.

— Nu s-a dus la slujbă. Paltonul şi cizmele sunt în antreu.

Nevastă-sa rămase o clipă pe gânduri.

— Ciudat…

Vali era o funcţionară conştiincioasă, împingând pedanteria până la absurd. „Tipic pentru amploaiatele fără familie şi care n-au alte satisfacţii“, interpreta Paveleasca.

— I-ai bătut în uşă?

— N-am îndrăznit, să nu deranjez.

Doamna Lili se enervă:

— Te ţii acum de etichetă. Nu-i normal ce se întâmplă. Du-te şi încearcă.

Trase repede pe ea halatul şi scotoci nervoasă în cutiuţa de argint de pe toaletă, unde păstra cheia de rezervă a Valentinei.

„Doamne! gândi Paveleasca stoarsă de grijă. Să nu i se fi întâmplat ceva. De ieri parcă-mi tot plouă în inimă, cărţile nu se aşezau...“

Din vestibul se auzea ciocănitul insistent al bătrânului.

— Nu răspunde.

— Lasă-mă pe mine.

Cu un gest hotărât, în familia Pavelescu doamna era autoarea deciziilor importante, introduse cheia în broască şi descuie. Intră prima.

— Vali. Mai dormi? Unde… Dumnezeule! Pavelescu abia avu timp s-o prindă în braţe.

În bucătărie, răsturnată peste masă, Valentina privea cu ochi sticloşi becul din tavan, rămas aprins.

Capitolul III

CRIMA

Căpitanul Costache Dima făcea parte din generaţia Cătălinilor, Mugureilor, Codruţilor etc., care invadaseră certificatele de naştere de după anii ’60. Maică-sa, din spirit de contradicţie, deşi îşi închipuia că-i doar o originală cu subtilităţi care se abat de la gustul banal, de turmă, îl hotărâse Costin. Costin Dima suna bine, nu era comun şi nu purta zurgălăii de „lini“ şi „uţi“ la modă. Din întâmplare, domnul Dima, în drum spre Sfatul Popular, se abătuse pe la bodega Continental unde îngurgitase câteva whisky-uri – 24 de lei suta, „unde-s, Doamne, cele călătorite vremi?!“ – astfel că la oficiul de stare civilă Costin devenise Costache.

Drama se consumase însă de mult, iar plebeianul Costache fusese înnobilat de doamna Dima care-l pronunţa după fonetica franceză, Costaş.

În general, tânărul Dima se înţelegea bine cu maică-sa. Între ei exista acea afecţiune particulară, uşor egoistă caracteristică oamenilor care-şi concentrează întregul potenţial afectiv asupra unui singur individ. Domnul Dima murise într-un accident când copilul avea şase ani, iar doamna nu se recăsătorise. Cu timpul, începuse s-o regrete, mai ales când Costache, după isprăvirea Facultăţii de Drept, se mutase într-o garsonieră centrală, moştenită de la bunici. Eleonora Dima suportase greu lovitura, dar la 53 de ani, trubadurii dispuşi să-ţi viersuiască tangouri cu

verighetă sunt în grevă sau bat la fereşti cu flori mai proaspete.

Se simţea îngrozitor de singură în apartamentul de patru camere, iar gândul că la vară urma să fie pensionată îi crea o stare de deprimare.

Cu ce am să-mi trec timpul, Dumnezeule? Să mă duc în Cişmigiu să stau la soare cu toate babele, să fac schimb de reţete dietetice? Să înjur cu senilii medicii şi lipsa de medicamente?

Costache încerca s-o încurajeze:

— Aşa le place ălora. Tu n-ai decât să procedezi fel. Ai să te duci la spectacole, ai să călătoreşti, să-ţi faci un grup de amici... În fine, sunt atâtea făcut.

— Cu astea trebuie să te deprinzi de tânăr, băiete, m-am ocupat de tine, iar la vârsta mea anevoie se leagă amiciţii. Oamenii caută prieteni interesanţi: situaţie, poziţie socială, relaţii sau măcar să fii foarte amuzant. Eu nu ofer nimic din toate acestea.

Tânărul fu străfulgerat de o idee:

— Trăim în epoca marilor iniţiative. Vorbesc foarte serios, mamă, de ce n-ai deschide tu o pensiune? Spaţiu ai slavă Domnului, abilă eşti. Totdeauna ai afirmat că în alte condiţii, ai fi fost o mare comerciantă! Acum ocazia s-o demonstrezi.

— Himere! respinse doamna Dima din principiu, dar tentată vag de idee.

— De ce? Uite şi pe mine mă bate gândul să deschid agenţie de detectivi particulari.

Era fericit că găsise prilejul să-i strecoare, chipurile pe neobservate, pilula în pahar şi-i pândea atent reacţiile. Doamna Dima mototoli cu un gest nervos faţa de masă din pluş:

— Ai înnebunit? Vrei să-ţi laşi slujba de dragul unor fantezii de cinema? Costaş, la 30 de ani nu-ţi mai sunt permise acte de copil teribil.

— Am tot dreptul să încerc.

Eleonora Dima respiră adânc străduindu-se să se calmeze:

— Ştiu că ai să faci tot cum te taie capul, dar e de datoria mea să te avertizez. Băiete, gândeşte-te bine înainte de a lua o hotărâre. Eu nu am încredere în „ăştia“… Şi ca mine îs mulţi, de-aia nu-i linişte. Aminteşte-ţi de NEP, de reforma agrară a lui Groza, de câţi şi-au frânt gâtul pe vremea mandatarilor! Atunci au fugit din ţară toţi Ianculeştii – nouă inşi. Ăia care ţineau Cofetăria Teatrului… Sute de mii de lei le-a confiscat statul atunci, başca ce investiseră în aparatură. Tu erai mic…

— Acum e cu totul altă situaţie, mamă.

— Aşteaptă să ne convingem. De oameni deştepţi şi întreprinzători e nevoie întotdeauna. Şi-acum, şi peste un an, şi peste cinci... Întâi să vedem cine iese la alegeri. Şi chiar dacă iese bine, să se consolideze situaţia.

Costache o asigurase „da, da, o să aştept“, şi se întorsese la birou. Nu intervenise nimic deosebit în dosarul pe care Şucarul – maiorul Firică Rădulescu – i-l pusese în braţe cu două zile în urmă:

„Flăcăule, descurcă-te cum poţi! Mobilizează-ţi negrii, deranjaţi-vă frezele şi muşchii şi reperaţi-mi supermanul care a lichidat-o pe inginera Valentina Căliman. Acord audienţe, consilii şi sancţiuni între 7 şi 9 dimineaţa…“

Asasinatul fusese comis de un profesionist, aceasta se vedea cu ochiul liber. O dovedeau totala lipsă a amprentelor şi modalitatea de crimă: la autopsie, se descoperise în ceafa victimei un ac de maşină de cusut, ordinea neclintită din apartament demonstra că nefericita nu opusese nici o rezistenţă.

În timp ce echipa operativă efectua investigaţiile de rutină, căpitanul Dima discutase cu vecinii Valentinei Căliman, soţii Pavelescu. Ei sesizaseră Poliţia. Erau consternaţi, pierduţi cu firea şi sincer afectaţi. Încercaseră faţă de ingineră sentimente aproape părinteşti… Convingerea lor, ca şi a lui Costache, de altfel, era că

inginera fusese asasinată de bărbatul ce răspunsese anunţului din Mica Publicitate. „Dacă n-avem de-a face cu un sadic, reflecta Dima, psihopat colecţionar de crime gratuite, înseamnă că pe Valentina Căliman o pândea în orice clipă pericolul morţii. Omul aştepta doar un moment favorabil pe care i-l oferise ea singură: când fixezi o vedere, martorii sunt excluşi, totul se petrece cu cea mai mare discreţie. Cum asociase însă necunoscutul anunţul matrimonial, mai corect numărul căsuţei agenţiei cu persoana Valentinei, rămânea o problemă deocamdată nerezolvată.“

— La orice m-aşteptam, se lamenta doamna Lili Pavelescu, dar la un asemenea sfârşit pentru biata Vali, în ruptul capului, nu! N-avea prieteni, e adevărat, dar nici duşmani.

— De unde ştiţi? întrebase Dima zâmbind. Cine face liste de vrăjmăşii şi mai ales, cine le afişează?

— Sunteţi tânăr domnule căpitan…

Costache dăduse condescendent din cap, dar în sila lui zâmbise:

„Când bătrânii n-au argumente, o iau cu tinereţea interlocutorului...“

Intervenise Pavelescu Etîcî:

— Sunt de acord cu Lili… vreau să zic, soţia mea. Nu cred să fi avut duşmani.

— Nu crezi! îl întrerupsese bătrâna. E o certitudine!… Nu uita să-ţi iei haloperidolul! Îs ceasurile 11.

Pavelescu se simţise jenat:

— Lasă, dragă acum…

Se executase totuşi dispărând în bucătărie.

— Numai oamenii care excelează, în bine sau în rău, au duşmani teribili, îşi continuase ideea doamna Lili. Cei care stârnesc invidie sau ură. Biata Valentina era cea mai banală fiinţă cu putinţă, plată şi mediocră cum nu întâlneşti decât prin romanele lui Cehov. Nu zic că se înghesuia să-ţi facă vreun bine, dar nici brânci în prăpastie nu ţi-ar fi dat.

Pavelescu se oprise consternat în pragul odăii.

— Scumpa mea! E o impietate…

Doamna Lili întorsese către el năsucul cârn:

— Cred că dumnealui are acum nevoie de adevăr nu de epitafuri elogioase.

— Aveţi dreptate, râsese Costache. Am să vă mai deranjez.

În apartamentul Valentinei Căliman, îl găsise pe nea Firică Şucarul, venit să arunce o privire la locul faptei. Era un bărbat robust, bine dispus, cu o figură caraghioasă, producând la prima vedere ilaritate. Amănuntul, departe de a-l deranja îl distra nespus:

„Măi băieţi, dacă făceam cinema la capitalişti, eram milionar! Am moacă! Din păcate, papa Rădulescu era capsoman. Zicea că artiştii-s neserioşi. Fac ciroză şi datorii… Da’ tot am avut baftă. O ştiţi pe nevastă-mea! Zână! Când am ieşit de la sfat, am întrebat-o: De ce m-ai luat, scumpo? Toată lumea zice că semăn cu o minge călcată de maşină… Aş! Sunt invidioşi, Firică! Eşti leit Poppey Marinarul!“

Agil, în ciuda corpolenţei, maiorul Rădulescu se orientase prin apartament cu siguranţa unui vechi locatar:

— La astea ordonate, decretase, percheziţia-i simplă. Găseşti totul clasat, etichetat, banderolat, legat cu funduliţe roz… Uite aici cam la un kil juma’ de epistole! Expeditor – Zaharia… Cine-i ăsta?

— Fostul soţ al victimei. S-au despărţit acum zece ani.

„Era economist, un bun specialist se pare, explicase doamna Pavelescu. Noi l-am cunoscut destul de puţin. A părăsit-o aproape după ce s-au mutat.“

„De ce?“

„Nici măcar Valentina n-a ştiut-o vreodată. A plecat de parcă s-ar fi dus să-şi ia ţigări şi nu s-a mai întors. Un bărbat bine, dar ermetic. Ferească Dumnezeu de asemenea indescifrabili!“

Costache se uitase instinctiv la Pavelescu. Omuleţul era de-o trasparenţă înduioşătoare. Cu o singură privire îi desluşeai până şi aluniţele de pe suflet.

— Să-l cauţi pe Zaharia ăsta, dispusese maiorul Rădulescu greblându-şi cârlionţii pe deasupra urechilor. Nu cred eu în crime pasionale după ce s-a răcit cearceaful, dar în fine, poate prinzi un *tuyau*…

— Vreau sa trec înainte pe la Institutul unde a lucrat.

— OK fiule! Îşi plimbase maşinal ochii în lungul zidurilor, oftând: O amărăşteancă! Cine naiba să-i fi purtat sâmbetele? Tot ce-a adunat aici nu face nici 100 000 de lei. Economii, singurătate, panica zilelor libere, groaza de calendar… Vremea trece prea repede, sau prea încet. Pe de-o parte îmbătrânesc, cum îmi umplu timpul – pe de alta!…

— Eşti în dispoziţie filosofică, nea Firică.

— Aşa şi-aşa…

Se lăsase brusc în genunchi şi începuse să pipăie sub tăbliile mobilelor. Costache surâsese ironic:

— M-am uitat şi eu. *Rien de rien.*

— Şi totuşi undeva trebuia să-şi fi ţinut avuţia: carnetele CEC şi ce fleacuri de bijuterii o fi avut.

— Trebuia! Bănuiesc că asta căutai.

Era o casetă de lemn lustruit, fără încuietoare. Ca să nu se deschidă, capacul fusese asigurat cu un elastic puternic.

— Unde ai găsit-o?

— Pe spatele dulapului din dormitor. Spânzura de-un cui perfect lipită de perete.

— Bravo Costache! Dacă deschizi până la urmă agenţia aia de maimuţoi inteligenţi şi particulari, accept direcţia. Da’ apropo, de ce m-ai lăsat să mişun la sol?

— Mi-am închipuit că-l cauţi pe asasin. Vreo tehnică nouă.

În casetă se aflau într-adevăr trei carnete CEC în valoare de circa 70 de mii de lei, câteva coroane de aur, două verighete moderne înainte de război, o pafta de argint şi un inel splendid cu smaragd.

— Asta-i o avere, opinase Şucarul. Preţul rubinelor şi la smaragdelor a crescut fantastic de când India le-a interzis exportul... Hopa! Cred c-am dat de-o chestie interesantă.

Fotografia se afla pe fundul casetei, într-un plic carte de vizită. Un bărbat frumos, luat din trei sferturi, îşi ţintuia privitorul cu expresia caracteristică a tinerilor dandy deceniului ’80. Poza transmitea instantaneu părerea excepţională despre sine însuşi a subiectului şi, consecinţă imediată, o siguranţă insolentă, aproape insultătoare: „Sunt formidabil!!“

Aceeaşi siguranţă se desluşea în caligrafia hotărâtă a rândurilor de pe verso:

Nu trebuie să fugi, totul e să pleci la timp. N-am te înşel, am să dispar. Coco.

Nea Firică fluierase subţire:

— Mama lui de escroc!

Fuseseră însă de acord că personajul merita toată atenţia. În primul rând, Valentina îi păstrase fotografia la „secret“ şi nu în albumul îmbrăcat în plastic, cu un medalion în relief reprezentând o imagine simbol din Moscova, suvenir probabil dintr-o excursie URSS; apoi, şi acest apoi cântărea tone pentru maiorul Rădulescu, figura bărbatului îngrijora, emana un climat de nelinişte aparte. „Un tip în prezenţa căruia încerci o senzaţie de primejdie. O simţi doar privindu-i poza.“

Ştim despre existenţa lui, declarase doamna Lili dar nu i-am zărit decât silueta. Niciodată obrazul.

— A durat mult legătura?

— Vreo câteva luni nu-i aşa, Mişule? Îndreaptă-ţi gulerul la cămaşa… L-am văzut ultima oară acum cinci ani, în toamnă. Ţin minte bine, pentru că făceam zacusca şi eram necăjită că miroase toată casa, când Vali are musafiri… Nu, amănunte nu cunosc. Vali, deşi altfel sinceră cu noi, despre ăsta n-a deschis gura. Ştiu doar că a suferit ca un animal. Mi-era teamă nu ia un pumn de hapuri şi s-o găsim ţeapănă.

Cu timpul şi-a revenit, avea totuşi resort, dar despre Coco n-a scos până la sfârşit o vorbă.

Bătrânul Pavelescu intervenise timid:

— Spune, Lilişor, ce ţi-a zis atunci, de Anul Nou; când aţi băut voi vin de măcieş.

— A! Da, săraca! Am chemat-o să facă Revelionul cu noi, la televizor. Să aibă cu cine ciocni un pahar de şampanie, poate-şi schimbă norocul. Ne cam ciuliserăm niţel… Mişule, aranjează-ţi părul… I-am zis, adică Valentinei: „Bine că te-ai debarasat de derbedeul ăla! Mi-era teamă că te vârâ în mormânt…“ I s-a frânt odată faţa de m-am speriat. Parcă era un metru din ăla tâmplăresc. „Nu zi hop, tanti Lili! Până la urmă o s-o facă. Nu i-a scăpat nimeni.“

* * *

— A murit Vali?! Extraordinar!

Sprâncenele groase ridicară două arcuri deasupra ochilor blânzi cu privire vag obosită, în care stăruia totuşi un permanent licăr de amuzament. Despre bărbatul acesta, presupuneai imediat că trebuie să aibă umor şi un minunat simţ al proporţiilor; tolerant şi uşor cinic, privea viaţa prin prisma unui scepticism amabil. Avea ceea ce se numeşte un profil de medalie, dar amănuntul nu făcea din el un bărbat chipeş. Arăta exact ceea ce era: un intelectual între două vârste, cu o figură distinsă.

— Extraordinar! Câţi ani avea ea acum?…

Costache Dima avu prilejul să reflecteze asupra nimicniciei în general, a fragilităţii sentimentelor omeneşti, a memoriei afective:

„Au stat zece ani împreună, a ţinut-o în braţe, au tricotat împreună kilometri de vise şi viitor, respirau prin aceiaşi plămâni şi-acum nu mai ştie ce vârstă avea…“

— Patruzeci şi cinci, preciza, cu un oftat imperceptibil.

— Da… Ai dreptate, făcu Zaharia. Exact! Era eu aproape nouă ani mai tânără decât mine. Mi se pare de necrezut! Nu m-aşteptam la un asemenea sfârşit.

— O moarte violentă constituie în general o surpriză.

— Evident, totuşi diferă de la individ la individ. Pe unii te şi miră că-i vezi murind în patul lor, cu lumânarea la căpătâi când te aşteptai să „lambadeze“ pe scaunul electric. Pe când biata Vali, ce să-ţi spun?! Viaţa ei, construcţia ei excludea orice idee spectaculos, de ieşit din comun. Rămase pe gânduri, cu ochii pierduţi în gol. Pe buze îi încremenise un zâmbet trist. Se aflau în locuinţa lui, un fel de studiou amenajat în podul unui vechi bloc de pe Bulevardul Magheru. Arhitectul îşi cunoştea meseria, nu se simţea improvizaţia. Interiorul era confortabil, aerisit, de bun gust.

Zaharia avu o tresărire uşoară, ca trezit din somn. Privirea i se întoarse acolo, în studioul elegant inima Capitalei:

— Cu ce-ţi pot fi eu de folos, dragul meu?

— Vorbiţi-mi despre fosta dumneavoastră soţie, ce ştiţi. Dispunem de informaţii atât de sărace, încât îţi vine să crezi că n-a trăit printre oameni, în oraşul acesta. Nici la ea la serviciu, n-am obţinut mare lucru, recunoscu cu toată sinceritatea Costache. Capabilă, conştiincioasă, solitară. O viaţă de un anonimat atât de… anonim, încât nu te poate convinge. O pastă prea cenuşie dincolo de care trebuie să se ascundă

Zaharia îi îndreptă o privire gânditoare:

— Cred c-a fost victima unor circumstanţe complet străine de felul ei de a fi. Vali era într-adevăr o anonimă. Prin vocaţie. În ciuda pregătirii, aspiraţiile ei nu depăşeau idealul unei micuţe croitorese. Poate şi mai puţin, căci nu visase niciodată să ajungă actriţă, ori să prindă vreun nabab domiciliat în California.

— Aţi mai văzut-o după ce v-aţi despărţit? Aţi mai comunicat?

Zaharia întinse mâna după ţigări. Îşi alese una, n-o aprinse.

— Nu, dragul meu, sunt adeptul despărţirilor definitive. Când am plecat, ştiam ce fac, iar prietenia între foştii soţi… Personal, sunt sceptic. Dacă eram sau am fi putut fi prieteni, nu ne-am fi separat.

Costache Dima arboră o mină stingheritǎ:

— Scuzaţi-mă, sunteţi un bărbat statornic?

Zaharia izbucni într-un râs sincer.

— Faptul că m-ai reperat la acelaşi institut unde eram angajat pe când trăiam cu fosta mea soţie, cred că-i destul de elocvent.

— Ştiţi bine ca nu la aspectul acesta m-am gândit.

— Ştiu. N-am părăsit-o pe Vali pentru altă femeie.

— Şi-atunci? De ce-aţi plecat?

Zaharia îl privi fix:

— Femeia aceasta mă plictisea de moarte.

— Nu-i un motiv! respinse Costache.

— De ce? Mi se pare la fel de bun ca oricare altul.

— Vă bateţi joc de mine! Nu abandonezi o nevastă din plictiseală.

— Câte ai abandonat dumneata până acum? râse Zaharia. Îţi dau întâlnire peste douăzeci de ani. Să-mi spui atunci ce părere ai.

Costache dădu din mână, mormăind ceva nedesluşit. Zaharia continuă calm:

— N-am avut nimic să-i reproşez. Era perfectă ca nevastă – gospodină, fidelă, economă, devotată.

— Şi-atunci?

— În prezenţa ei îmi venea tot timpul să casc. Ştiam pe dinafară replicile pe care mi le va servi la ore fixe, meniurile în funcţie de sezon, frazele parazit începute cu inevitabilul „vai ce melodii fredona când vâra în priză maşina de spălat rufe“ şi ordinea invectivelor când înjura „hoaţele“ de la alimentara. Cunoşteam numărul bigudiurilor, era imuabil – mereu nouă – a sarmalelor şi chiftelelor pe care mi le punea

în farfurie. Număra beţele de chibrituri şi exulta când aude oficialul 37. Cunoştea şase bancuri jumătate. La al şaptelea, uitase poanta. În zece ani, mi le-a recitat de vreo două milioane de ori. Când am simţit că nu mai rezist, femeia asta mă adormea în aşa hal că nu mă mai trezeam nici la serviciu, am plecat. Îţi par neserios, aşa-i?

— Bizar, în orice caz.

— Şi probabil, neelegant. Vreau să mă explic. E vorba de o chestiune serioasă. În materie de crimă, cercul suspiciunilor e vast, iar foştii parteneri ţin capul afişului. Nu vreau să existe nelămuriri. Vă asigur că sunt sincer afectat de moartea Valentinei şi regret că nu vă pot ajuta.

„Te cred, bădie, răspunse în gând căpitanul, dar din păcate asta nu mă ajută să avansez.“

— Numele Coco vă spune ceva?

Zaharia îl privi mirat:

— Cine-i ăsta? Un papagal?… Stai puţin…

— Îşi aprinse în sfârşit ţigara şi trase trei fumuri la rând, cu poftă şi grabă de puşti care fumează clandestin în WC-ul liceului.

— Încerc să-mi amintesc… E o chestiune de câţiva ani. Un coleg de serviciu mă opreşte într-o zi şi-mi spune că a văzut-o pe Vali...

„Am întâlnit-o pe fosta ta nevastă, la Snagov. Era cu un tip.“

„Ei şi? Ce-i cu asta? Treaba ei!“

— Amicul părea cam ambarasat:

„Mi-am închipuit c-aţi rămas în relaţii. Coco ăsta un individ al dracului de jegos. Ar trebui avertizată.“

„Ţi-ai închipuit prost. Şi nu-i pot da indicaţii fostei madam Zaharia cu cine să se culce.“

Costache simţi că-i bate inima. În sfârşit un fir…

— Unde-l pot contacta pe colegul dumneavoastră?

Zaharia ridică din umeri neputincios:

— Îmi pare rău, mon cher, dar băiatul a cărat-o din raiul comunist acum trei ani şi n-a mai dat nici un semn de viaţă.

— Spuneţi-mi măcar cum îl cheamă, şi în ce ţară a emigrat.

— Numele nu-i o problemă, Virgil Marinaş. În rest, ai ghinion. A trecut graniţa clandestin. Pe ce meridian s-o fi fixat, doar Dumnezeu Tatăl poate s-o ştie…

Capitolul IV

BUCHETUL DE LILIAC

Deşi lucra de şapte ani la Judiciar, căpitanul Costache Dima nu se putuse încă obişnui cu repulsia pe care o provoca în general calitatea declinată doar intuită de poliţist. Sentimentul exista pretutindeni, la vederea uniformei ori a legitimaţiei, oamenii cei mai oneşti încercând, în funcţie de temperament şi cazier, o stare de nelinişte sau măcar de espectativă circumspectă. La aceasta, politica de coerciţie a regimului comunist adăugase groază, ură şi – cu majuscule – dispreţ. Bancurile cu miliţieni concurau în cantitate şi savoare pe cele cu Bulă, firma descalifica aprioric.

Când decretase la isprăvirea facultăţii că intenţionează să intre în Ministerul de Interne, maică-sa opusese o rezistenţă înverşunată:

— Miliţian? Ai de gând să te faci miliţian? Se răsuceşte Dima în mormânt!

— Te rog nu te ambala…

— Te rog să taci! Va să zică taică-tău inginer, eu economistă şi tu, unicul nostru copil, faci ordine în uliţă printre căruţaşi, blochezi târgul cu toţi ciobanii, ca să treacă Ceauşescu nevătămat printre muşte…

— Nu mă duc la circulaţie!! Nu poţi să înţelegi? Voi lucra la ju-di-ciar!

— Să-ţi fie ruşine! N-am să mai am nici un prieten, au să mi se trântească toate uşile în nas! Şi ţie, n-avea grijă!

În intimitatea lui, Costache Dima suspina după autoritatea bonomă a lui Maigret, după dezinvoltura simpatică şi spirituală a lui Lemmy Caution, ori siguranţa şi adresa plină de morgă şi stil a gentlemenilor – detectivi particulari, puşi în circulaţie prin anii ’30 de Edgar Wallace. Tatăl unui fost coleg de liceu avea o bibliotecă impresionantă de policien-uri. Cărţile, nefiind traduse, scăpaseră de spolierile sistematice ale împrumuturilor nerestituite.

Când scoase legitimaţia – pândise câteva minute de şomaj în florărie – urmări instinctiv chipul vânzătoarei. Nu înregistra decât un fluturat mai precipitat al genelor lungi şi Costache trebui să conceadă că trucul era de mare efect.

Tânăra îl privi drept în luminile ochilor. Nu părea deloc impresionată şi avea acea degajare suverană, uneori enervantă a persoanelor care se ştiu în general privite, că pot fi privite din orice parte şi-n orice moment al zilei, oferind aceeaşi imagine încântătoare.

— Ce v-a determinat să vă adresaţi tocmai nouă? Dima care detesta ieftinul „alo, zâna, eu sunt ăla care pune întrebări, mata răspunzi!“, zâmbi cu toată gura:

— A existat liliac de 1 Martie, doar în patru florării.

— Înţeleg, aţi mers prin excludere. Mi-amintesc de buchet… Mă scuzaţi o secundă, sună telefonul.

Trecu în oficiu şi Costache începu să inventarieze maşinal interiorul florăriei. În vitrină, lebede şi elefanţi glazuraţi ţineau în spinările găurite ghivece cu ciclame într-o glastră uriaşă, sute de garoafe, care n-aveau să înflorească niciodată, se clătinau pe grumaji prea firavi.

— *Oui, un flic* se auzi şoapta precipitată a vânzătoarei. *Attends…* – zgomotul unei maşini frânse fraza – *À bientôt…*

Costache zâmbi sincer amuzat: „Ne-am dat dracului… Ne occidentalizăm! N-o să mai putem intra în alimentare, fără dicţionar... *Pătrăuţ brothers, please…*“

Tânăra se întoarse. Avea faţa uşor îmbujorată şi ochii îi străluceau:

— Despre ce… A, da! Îmi amintesc perfect de buchet. Avea nouă fire. Când preţurile sunt mari, se cumpără de obicei trei şi uneori, chiar o singură floare.

— Îmi puteţi descrie persoana?

Vânzătoarea zâmbi. Un zâmbet convertibil în valută forte:

— Pe bărbatul acela l-aş putea recunoaşte şi-n peste zece ani.

— Chiar aşa?!

— Nu trebuie să fiţi invidios. Carura, eleganţa, trăsăturile – totul de nota 10! Nu sunt mulţi ca el în Bucureşti, vă asigur.

— Fiţi, vă rog, mai concretă.

Tânăra îl privi o clipă lung, impenetrabil, apoi izbucni într-o avalanşă de semnalmente, recitate intenţionat nazal, cu automatisme de serviciu de informaţii:

— 43 de ani, l,85 m, 80 kilograme, figură ovală, bărbie pătrată, brunet cu ochi căprui, o aluniţă pe lobul stâng…

„…şi una pe fesa dreaptă“, completă aiurit în gând Costache.

— …mâini splendide, de cartofor profesionist, voce cultivată, pardesiu camel-hair RFG, cravată italiană, apă de colonie Man’s Club, cam vreo tonă de inimi răpuse şi un qintal în perspectivă. Culant, gentilom, te invită la *Inter* nu acasă, la o vodcă şi un aspirator. Notă distinctivă: prototipul de intelectual cu preocupări sportive. Adică nu „hai Rapidul!“ Pune efectiv mâna pe minge.

Costache Dima îşi trecu palma peste fruntea asudată:

— Spuneţi-mi, domnişoară… n-aţi vrea să lucraţi în poliţie?

Vânzătoarea îşi ridică arătătorul bine manichiurat:

— Numai la Interpol, secţia New York.

Costache scoase fotografia găsită în tainiţa Valentinei Căliman.

— Cunoaşteţi persoana?

Vânzătoarea privi poza pe gânduri, conturând marginile de carton cu unghia emailată:

— Nu.

* * *

— Amigo, eu o să mă cam topesc. Peste exact zece minute, decolez.

— Bine faci.

— Ai auzit ceva?

— Ceva ce-ai mai auzit şi tu. Ghinionul tău este că eşti un magnific. Cu moaca asta de Buftea nu ţine să te joci cu praştia.

— Mai ai şi alte cugetări?

— Să tragi la umbră şi să dai la peşte. N-ai idee ce frumos e în mijlocul naturii.

— Mă grăbesc s-o constat la faţa locului. Vezi ce faci tu aici.

Întrerupse legătura şi se mai uită odată în jur. Nu uitase nimic. Ca totdeauna, plecase lăsând o ordine perfectă şi nici o urmă; un interior mai tern, mai anonim decât o cameră de hotel părăsită. Neliniştitor: „Aici a locuit... NIMENI.“

* * *

Unul dintre cele mai agreabile aspecte ale căsnicie soţilor Pavelescu era lipsa programului de existenţă rigid, din nefericire atât de frecvent, supleţea orarului hotărât de inspiraţie şi capriciu; adică facem ce avem chef şi nu ce trebuie.

Bătrânii în genere, îşi încorsetează viaţa, îi inventează reguli stricte, o porţionează draconic, fanteziile sunt nemilos repudiate, îşi impun obligaţii care aduc a canon excluzând confortul fizic. Deşi chinuitor, o fac cu voluptate încercând secreta senzaţie că fiecare tortură, fiece poftă

înfrântă îi face nemuritori. Că oricum amână sine die ziua ceea de februarie, ori august, sau octombrie după care nu mai există file în calendar.

Soţii Pavelescu detestau ideea de obligativitate, aşa zisa disciplină de viaţă. În sensul acesta, fuseseră amândoi fericiţi când ieşiseră la pensie şi după atâţia ani, încercau aceeaşi bucurie proaspătă a existenţei fără condică, a somnului prelungit până la ore „imposibile“, în opinia amicilor de generaţie, ascultând de sub plapumă zvârcolirile viscolului ori răpăitul ploii.

Dacă aveau o carte bună, nu ieşeau două zile din pat – lectura lui Şogun le impusese o săptămână de vacanţă – mâncau la orele cele mai neaşteptate din noapte şi, din toate punctele de vedere, ca doi oameni tineri. În casa Pavelescu se practica o bucătărie suculentă, tradiţională, cu untură şi smântână, şi era o plăcere să-i asculţi anticipând cu deliciu musacaua, ori raţa cu măsline ce aveau să fie preparate chiar mâine.

Cel puţin de la Revoluţie, programul li se bramburise total. Urmăreau emisiunile TV până la ultimul suspin şi în primele săptămâni, aşteptau şi epuizarea imnului. *Deşteaptă-te române!* le resuscita adolescenţa – corul liceului, fanfara din parc, serbările de 10 mai, flaşnetarul cu papagalul cărturar – înfiorându-le inimile de emoţie. După o vreme, se mai obişnuiseră şi stingeau la primele acorduri.

Noaptea trecută se culcaseră la 3, urmărind şedinţa parlamentului şi aproape de amiază, când se treziră, Pavelescu declară între două căscaturi:

— Cred că azi n-am să ies. Avem pâine?

— Avem, răspunse doamna Lili râzând. Auzi, Mişulică, am impresia că noi doi am început să ne facem de cap. Ducem o viaţă de-a dreptul indecentă.

— Lasă că am fost destul decenţi. Patruzeci şi cinci de ani de robie ne ajung. Să mai tragă şi alţii. Punem de-o cafeluţă?

— Punem… Dacă tot trândăvim azi, mă gândesc să fac puţină ordine printre hârtii. N-are rost să păstrăm toate rahaturile. Când caut ceva, pur şi simplu înnebunesc.

După vreun ceas, cu ochelarii alunecaţi pe vârful nasului, doamna Lili tria un maldăr de chitanţe, avize şi note de plată. Bătrânul Pavelescu, la celălalt capăt al mesei din sufragerie, stimulat de iniţiativa neveste-si, trudea la „caietul cu telefoane“. Cu un creion roşu tăia numerele devenite inutile. O operaţie preconizată de mulţi ani şi mereu amânată.

— Roşea, tapiţer… Ţii minte? Ne-a îmbrăcat canapeaua din hol. Bun meşter… Pe unde o mai fi?… Farmacia nr. l – doamna Carmen… A ieşit la pensie. Mergea, săraca, de parcă ar fi avut două picioare de stângul. Cârlan… frigider. Mai aveam Framul pe-atunci. E o viaţă întreagă în caietul ăsta, Lili… Uite-o şi pe biata Valentina! 13 15 20.

Pavelescu lacrimă şi-şi scoase ochelarii:

— 13 15 20, repetă. Încă un număr la care o să răspundă altcineva. O voce străină.

Doamna Lili îşi ridică privirea:

— Ai dreptate. Încă un număr! Mă înfior cât de multe sunt! Fugiţi, demolaţi, morţi. Aproape că nu mai avem prieteni.

Bătrânul, care dintr-un minunat spirit de conservare se lepăda repede de orice dispoziţie nostalgică, corectă optimist:

— Las’ că nici noi nu ne-am înghesuit cu prieteniile, Lilişor. Ne-am eschivat. În realitate, şi-i zâmbi cald deasupra ochelarilor, noi ne-am ajuns, ne-am fost suficienţi. N-am avut nevoie de alţii.

Paveleasca dădu din cap înduioşată. Brusc, expresia, i se schimbă şi îşi duse mâna la piept.

— Dumnezeule!

— Ţi-e rău?

Sufocată de emoţie, doamna Lili îi întinse un plic peste masă.

— E al Valentinei. Ţii minte?

Pavelescu îl răsucea pe toate părţile nedumerit.

— Cum Dumnezeu! nu ţii minte, Mişule! Vezi c-ai geamul deschis la bucătărie… Ea era plecată într-o delegaţie la Suceava şi-am primit noi scrisoarea.

— Da… Da… parcă.

— Pe urmă, continuă bătrâna, s-a prăpădit bietul Mitiţă şi ne-am luat cu altele. Când s-a întors Vali, uitasem unde am pus scrisoarea.

— Exact. Acum îmi amintesc.

— Credeam că o să înnebunesc căutând-o, mai ales că Vali părea extrem de nenorocită. Nu mă puteam linişti. Sărăcuţa, îmi ziceam, până şi un ocnaş are parte de mai multă corespondenţă, iar eu mă conduc ca o nesimţită. I-am pierdut scrisoarea…

Pavelescu, impresionat, puse plicul în mijlocul mesei.

— Şi-acum ce facem?

— Nu ştiu… Mă simt de parcă aş fi primit un mesaj pe lumea cealaltă. De parcă i-aş simţi degetele pe obraji…

Bătrânului îi salivau ochii de curiozitate. Întrebă glas şovăielnic:

— N-o deschidem? Acum nu mai are nici un fel importanţă pentru ea.

Doamna Lili ridică din umeri. Bătrânul o luă drept accept şi despături coala de hârtie.

— Ce scrisoare extraordinară! Eşti atentă, Lilişor? Sunt doar două rânduri.

Strada Armoniei nr. 3, parter. Luni 10, ora 20. Punctualitate şi discreţie. Consecinţe.

Cei doi se priviră cu ochi căscaţi de spaimă.

* * *

Apoi fu rândul căpitanului Dima să rămână uimit. Dincolo de conţinutul categoric alarmant al răvaşului (trecuseră

cinci ani de când i se epuizase actualitatea, dar chiar şi acum, punea pe gânduri) surprindea prezentarea grafică. De obicei, expeditorii care vor să rămână anonimi recurg la litere decupate din diverse publicaţii. Textul adresat Valentinei era confecţionat cu litere şablon, întrebuinţate de obicei la lozinci sau, în caractere mai mici, de către florari la completarea panglicilor de pe coroanele funerare.

— Deşi a trecut atâta vreme, mi-am închipuit că v-ar putea interesa.

Costache se uită la doamna Lili cu gândul în altă parte:

— Poftim? Aţi procedat foarte bine. Mi-aţi spus că la vremea respectivă, victima a fost foarte afectată de rătăcirea scrisorii.

— Direct nenorocită. Vali părea chiar speriată, era mereu plânsă, şi situaţia a durat câteva săptămâni. Încă îi spuneam: „Măi fetiţo, nu te pierde cu firea. Cine are nevoie de tine o să te mai caute, ştie unde să te găsească.“

Costache se întoarse la Minister şi intră direct în biroul maiorului Rădulescu. Auzind uşa, Şucarul ridică privirea din hârtii, făcu un semn că are ceva de isprăvit, mai aşternu câteva cuvinte, apoi îşi puse pixul după ureche. „Ca băieţii de prăvălie sau amploaiaţii de odinioară“, spuneau colegii mai vârstnici. Îi îndreptă căpitanului Dima o privire ascuţită:

— Salve! Ce-i cu faţa asta în beznă?

Costache scoase scrisoarea din buzunar şi i-o întinse fără nici o vorbă.

Nea Firică Şucarul o apucă delicat, în manieră lui personală. Degetele operau ţeapăn şi delicat, sugerând „degetele“ unei pensete.

— Te-a tulburat? Ce-i drept, nu seamănă a invitaţie la un picnic cu biciclete, blugi prespălaţi şi ouă răscoapte.

Costache se trânti în fotoliul deasupra căruia se aflase până mai acum câteva luni, portretul unuia al dracului de zâmbăreţ.

— Nea Firică, să nu-mi povesteşti c-am picat şi eu în securită, dar sunt convins că-n spatele crimei se ascunde o afacere veche de-a lor. Toate indiciile şi maniera de lucru converg spre această concluzie.

—Dacă ipoteza ta e valabilă, bărbatul făcea parte din activul secret. Un superb din ăsta ar fi fost în în cel mult o lună mai cunoscut decât statuia lui Mihai Viteazul. Apropo.

— Ce-i?

— Măi Costăchel, dacă tot eşti în picioare şi prost îmbrăcat, ia întinde tu mâna şi dă-i lui tetea ghidul Bucureştiului. Mai la stânga, unde erau Operele Alese… Aşa.

— Ce vrei să vezi?

— Cum stă chestiunea cu uliţa în cauză. Armonii… Daaa… pagina 281. Exact cum am bănuit! Au fost demolaţi.

— Scrie în cărticica aia? se interesă Dima, zâmbind sarcastic.

— Scrie. Alde nen’tu, Ceauşescu, a dat cu aspiratorul în tot perimetrul. Calea Rahovei, Sfinţii Apostoli, Antim, Bateriilor… Ne rămâne o singură soluţie. Arhiva de la municipiu. Trebuie să se fi păstrat undeva vechile cărţi de imobil.

— Bănuieşti o locuinţă conspirativă…

— Te cred şi eu. Coco, după cum se pictează până acum, nu era tipul cu un singur număr de telefon şi nici nu mi-l închipui cântând la vioară în timpul liber.

Costache se ridică fără chef:

— Îţi spun sincer, nea Firică, eram convins că fata de la florărie o să identifice individul din pozâ. Aş fi jurat că gentilomul cu liliacul e Coco.

— M-aş fi mirat, dragule. De obicei, ăştia care fac carieră ca bandiţi sunt nişte enigmatici. Nu ştii niciodată unde se duc, cu cine se întâlnesc, unde-i poţi găsi, cu cine-şi petrec noaptea. Şi-n orice caz, fac economie de portrete: copie sau original.

— Vom vedea, oftă Costache. Eu m-am dus.

— Du-te şi schimbă-ţi expresia, dragule! Semeni cu unul care caută un WC public de o oră, şi e pe cale să-şi piardă răbdarea.

* * *

Îl zări prin vitrină. Ţinea în braţe câteva pachete de la Athenee Palace şi aştepta nerăbdător schimbarea stopului.

Simţi că-ncepe să-i bată inima cedând unei hotărâri bruşte, părăsi florăria. Bărbatul se îndrepta grăbit spre locul de parcare din faţa Hotelului Bucureşti. Tânăra îl ajunse din urmă:

— Mă scuzaţi… Nu vă mai amintiţi de mine. Vreau să vă spun doar câteva cuvinte.

Bărbatul răsuci un cap enervat apoi, aproape instantaneu, expresia i se lumină:

— A! Dumneavoastră… Ce plăcere! Cum să nu vă ţin minte?! Ce s-a întâmplât?

— Azi dimineaţă, s-a interesat un poliţist de dumneavoastră. Ştia de buchetul de liliac. Mi-a arătat fotografia. Sunteţi puţin schimbat dar v-am recunoscut imediat.

Bărbatul încleşta uşor degetele pe pachet. Hârtia cerată foşni imperceptibil.

— Interesant. Şi?

Vânzătoarea îi căută ochii dincolo de lentilele ochelarilor de soare:

— I-am spus că nu v-am văzut niciodată în viaţa mea.

— Deci l-aţi minţit. Nu ştiţi că nu-i frumos să spui minciuni?

— Ba ştiu. M-a învăţat bunica lu’ Scufiţa Roşie. Dar aşa am simţit eu că e bine… Că vă fac un serviciu.

Bărbatul îi atinse cu un gest tandru vârful nasului.

— Sunteţi o femeie încântătoare. Mulţumesc.

— Am făcut bine?

Bărbatul zâmbi, ocolind răspunsul:

— Am să vă caut.

Urcă într-o Dacie roşie după ce se asigură că vânzătoarea dispăruse în florărie.

Capitolul V

TATONĂRI

Când împlinise treisprezece ani, Florina Sândeanu hotărâse că s-a îndrăgostit de Rhett Butler. După ce văzu şi filmul, decretă că pentru toată viaţa. Aceasta se întâmplase cu doi ani în urmă, când citise „Pe aripile vântului“ de dimineaţă, până seara. Era în vacanţă. La Călimăneşti, evident, şi nu la mare cu părinţii, evident, şi nu într-un grup vesel, eventual o tabără, ca alţi colegi.

Florina se săturase până în gât de plimbările pe Corso-ul călimăneştean sorbind apă de la izvorul 5, din biberonul prizonier în hamuri de piele şi păstrat de la o vară la alta în debaraua din bucătărie: „e bun şi la anul“. Era sănătoasă tun, dar doamna Sândeanu opinase „că-i păcat să nu bea şi fata, n-are ce să-i strice“.

Se săturase şi de filmele vechi vizionate de trei ori pe săptămână la Cinema Central, şi de cunoştinţele întâmplătoare pe care părinţii, fără a fi nişte originali, —- oamenii se plictiseau eroic de peste douăzeci de ani – le vânau cu ochi de lynx. Întrebările interesante plouau în jurul Florinei: „În ce clasă eşti?… A! Va să zică ai treaptă… Bravo! (De ce, bravo?!) Unde vrei să dai?“… După aceea, interesul ostenea şi discuţiile dintre cele două perechi – doamnele în faţă, domnii câţiva paşi în urmă – ajungeau invariabil la mâncarea mizerabilă din staţiune.

Tot de atunci, Florina îşi făcuse din Scarlett un model. Se îmbrăca în verde, privea strălucitor ridicând o sprânceană (nu pe cea dreaptă ca Vivien Leigh, îi era imposibil, dar mergea şi stânga) iar de cel puţin cinci ori pe zi anunţa pe oricine era dispus s-o asculte: „La asta am să mă gândesc mâine!“ La care maică-sa replicase fără nuanţe, cârpind-o scurt: „Eu îţi spun că bunică-tu e bolnav şi tu-mi faci cinema?! Nesimţito!“

Familia Sândeanu locuia în Piatra Neamţ, pe una din puţinele străzi rămase din vechiul oraş. O vilă drăguţă, confortabilă care nu se deosebea decât în privinţa culorii obloanelor de suratele din jur. În schimb grădina, deşi nu prea mare, era cu adevărat frumoasă iar lipsa de veleităţi jardiniere a Sândenilor îi salvase pitorescul: copaci bătrâni, vegetaţie nestrunită de foarfeci meştere, tufe de trandafiri sălbateci, alee cu dale năpădite de buruieni. Indiferent de sezon, Florina zăbovea mult în grădină. Aici îşi făcea lecţiile, citea dar mai ales, visa. Iarna, îşi închipuia că s-a rătăcit în pădure… E flămândă, înfrigurată, speriată… Departe, în întuneric, pâlpâie o lumină răşinie, îmbietoare. Fereastra aceea, ochi de jăratec în noaptea îngheţată, inspiră căldură şi linişte… O anume linişte vestitoare de minunate aventuri… De doi ani, aventura minunată se numeşte Rhett Butler…

Şi pe neaşteptate, – ce întâmplare extraordinară! — aventura s-a mutat chiar alături, în casa domnului Soare care a murit anul trecut. Florina nu ştie cum îl cheamă pe noul proprietar, sau poate numai chiriaş, nu e sigură, dar e sigură că l-a întâlnit pe Rhett. După o săptămână, Florina îi cunoaşte programul respectat cu o pedanterie de ceasornic. A lipsit două zile de la şcoală şi l-a urmărit pas cu pas. La l2 şi jumătate, fără abatere, face o plimbare prin centru şi cumpără toate ziarele pe care le găseşte. Şi o pâine. Femeile, constată Florina, chiar şi cele bătrâne, – una avea cel puţin douăzeci şi cinci de ani, dacă nu treizeci – îi zâmbesc şi întorc capul după „le beau tenebreux“. El pare

că nu observă nimic sau s-a obişnuit de mult cu asemenea omagii. Poate că-l şi plictisesc. După ce se întunecă, mai face o plimbare şi trece obligatoriu pe la Poştă.

Florina se simte intrigată la culme. Omul acesta nu are serviciu? E oare în concediu? Nu aşa arată un concediu… Poate-i scriitor, îi trece brusc prin minte, şi simte că începe să-i bată inima… Ce mănâncă? Doar pâine?. Nu pare sărac, numai scurta de antilopă, „absolut superbă“, face o grămadă de bani… De ce nu mănâncă la Pietricica?… de ce telefonează de la Poştă şi mai ales… cui?

— Alo, Cinema! o apostrofă taică-său, un bărbat de vârstă mijlocie care cândva fusese tânăr şi chipeş. N-o uitase şi în consecinţă, era tolerant cu alţii. Unde pleci la ora asta?

Florina îşi trase pe mâneci vindiacul îmblănit:

— Îl scot pe Bulă afară.

Bulă era fox-terrier-ul de culoarea cafelei cu lapte al Florinei. Sândeanu îl botezase Bulă pentru că îl socotea dat naibii în ciuda aerului prostănac. „Ai remarcat? De câte ori apare Ceauşescu la televizor, începe să urle. Demonstrează-i că nu sunt ovaţii! Ăsta zic şi eu, protestatar iscusit.“

Doamna Sândeanu, o femeie autoritară, cu puseuri de romantism, interveni:

— L-ai mai scos azi de vreo cinşpe ori.

— Dacă preferi, spuse Florina nazală şi importantă, am un rendez-vous la gard cu Clark Gabie.

Sândeanu se interesă serios:

— Vă exprimaţi în valahă sau texană?

— „La asta am să mă gândesc mâine“

Doamna Sândeanu stinse ţigara şi dădu drumul la televizor:

— Aiurită mai e fie-ta! În fiecare zi se crede în alt roman.

O lăsă totuşi să plece. Nu era încă târziu şi avea grijă de sănătatea lui Bulă pentru care încerca o slăbiciune specială. Totdeauna iubise câinii, o înduioşa chiar şi soarta maidanezilor…

...el niciodată. O simţeau şi animalele şi aversiunea era reciprocă. Amănuntul în sine îl iritase multă vreme. Oamenii nu-şi dau seama cât de multe javre există pe lume. Bagi de seamă abia când toţi îţi arată colţii. Toţi, pretutindeni: la Paris, la Tokio, în Hong-Kong, la Zürich... Toţi, indiferent că-i chema saint-bernard, scottish-terrier, buldog sau pechinez isteric.

Auzi foarte aproape lătratul lui Bulă şi o grimasă îi strâmbă liniile feţii. „Puştoaica! Se ţine scai de mine. Acum e chiar sub fereastră... N-am să scap niciodată de curve?…“

O simţea tot timpul în spatele lui: pe stradă, la coadă – ziare şi pâine, altceva nu consuma; venise cu portbagajul plin de alimente, băutură şi ţigări – pândindu-l din spatele perdelelor. O mucoasă crudă încă, în perspectivă nostimă dar nu mai mult, acum „enfant terrible“ care începuse să viseze, peste câţiva ani proaspătă şi naivă. „Cu una că asta să te însori, nopţi încleştate cauţi pe alte uliţi”.

Se considera expert în materie şi chiar era. Într-o carieră sentimentală care număra peste două decenii, nu înregistrase nici un eşec. Şi abordase numai femei de prima mână. Se întrebase mereu cum s-ar putea defini farmecul, puterea de seducţie, suflul acela insesizabil care făcea dintr-un bărbat sau dintr-o femeie nişte cuceritori. La fel de greu de definit, depăşind hotarul cuvintelor, ca şi esenţa, substanţa umorului…

Împrăştie hârtiile care se aflau pe masă împreună cu un teanc de cărţi (pentru decor), aprinse o ţigară şi deschise larg fereastra.

„Dacă o să constate că i-am înregistrat prezenţa, o să mă lase în pace.“

Rămase cu coatele rezemate pe pervaz, ca şi cum ar fi vrut să aerisească fumând la geam o ţigară.

Florina ajunsese demult dincolo de poartă şi avea aerul că se plimbă prin faţa casei. Strunea câinele cu o voce mai ridicată decât ar fi fost nevoie şi cu inimă val-vârtej, încerca din răsputeri să se facă interesantă:

— Nu acolo, Bulă!… Te murdăreşti! Quelle horreur! Vrei să-l imiţi pe dogul lui Michael Jackson? N-am să te mai las să stai la video…

Bărbatul aruncă ţigara plictisit:

„Show-ul ăsta mi-e destinat mie...“

Incidentul lăsase însă o dâră, reverberaţii care conduceau spre alte imagini. Glasul îi aducea uşor aminte de Camelia. Aceeaşi râzgâială de copil alintat care se ştie inteligent, plăcându-i în acelaşi timp să rămână copil.

„Camelia…Valentina… Cele două nume nu se puteau despărţi. Valentina, o imbecilă! O imbecilă şi pe deasupra şi ghinionistă. Cea mai nefericită combinaţie… Ce caraghioasă e viaţa! Destinul unei gângănii amărâte condiţionat de cel al lui Ceauşescu! Dacă el rămânea «cel mai iubit fiu», Valentina trăia azi. Şi precis că s-a bucurat când i-au sporit butonierele la blazer...“

Un râs cinic îi descoperi dantura regulată:

— Valentina Căliman! Încă o victimă a Revoluţiei!

Sândenii urmăreau la televizor o emisiune electorală. Doamna îl susţinea pe Câmpeanu – „e o persoană foarte bine, m-am săturat de mutre de mitocani, arată ca un marchiz“, – domnul era Raţist:

„Are lovele şi intimităţi de glumă cu Elisabeth Queen. Aşa că mă scuzi mata, madam Sândeanu, România nu-i sală de dans, poa’să sară peste menuet, chestia-i ce facem cu geamparalele din economie!“

O simţi pe Florina şi-i azvârli peste umăr:

— Ce mai zicea nea Gabie?

Ochii Florinei străluceau:

— Data viitoare îi cer un autograf.

Izbutise să zărească masa plină de hârtii şi dicţionare, şi nu înceta să se minuneze: „Ce chestie Zeiss! E scriitor… Precis! Trebuie să aflu cum îl cheamă…“ Se repezi la pian şi începu să cânte cu entuziasm şi convingere şlagărul lui

Marcel Dragomir, urlând cât o ţinea gura: „Te-am căutat, printre nori de fum…“

Sândeanu o întrerupse cu blândeţe:

— Florinei, tată, lasă-ne să auzim ce vor ăştia. L-ai căutat, l-ai găsit, ce mai vrei? Îl mai cauţi şi mâine.

Florina îşi înfipse cu zgomot mâinile în claviatură—final bubuitor – şi piruetă scaunul cu 180 de grade:

— Da! emise cu hotărâre. L-am căutat! Şi-o să-mi dea şi un autograf!

— Perfect, iubito. Cere-i te rog unul şi pentru mine de la Mussolini. Îmi zise un tip la coadă că domiciliază în acelaşi cartier.

Florina îşi săltă bărbia cu dispreţ nimicitor: „Ce lipsiţi de imaginaţie sunt bătrânii!“

* * *

Căpitanul Costache Dima descoperi cartea de imobil a clădirii demolate din strada Armoniei (locul unde trebuia să aibă loc întâlnirea fixată Valentinei în urmă cu cinci ani şi ratată din pricina doamnei Pavelescu) la arhiva sectorului 4. În document, figura, la parter, un singur locatar: Mircea Iancu, inginer la IDEB, născut la Timişoara, etc… Costache îşi notă datele, ca şi a celorlalţi chiriaşi ai imobilului, şi începu investigaţiile.

Aşa cum comenta cu maiorul Rădulescu, nu înregistra surprize, ci i se confirmă ipoteza.

— Tipul exista în Armoniei 3 sub o identitate falsă. Nici urmă de inginerul Iancu la IDEB şi tot asemenea cacialma datele din buletin. Ăsta s-a născut la Timişoara şi eu la Los Angeles, primul Avenue pe dreapta.

Maiorul Rădulescu îşi suflecă buzele ondulate. În clipa aceea semăna atât de izbitor cu Poppey Marinarul încât, deşi cătrănit, Costache începu să râdă.

Maiorul îl privi încântat:

— Râzi?! Perfect! Asta face bine la ficat. Ai observat? Toţi hepaticii sunt la origine triste figuri.

— Chestia-i ce facem nea Firică! Tipul a fost securist, asta-i limpede. Acum, fireşte, s-a dat la fund. Cum îl dibuim?

— Mda… E o problemă. Presupun că nu există nici măcar fictiv, repartizarea lui la altă adresă. Ce să-şi mai bată capul băieţii? Cui, ce-i pasă? Când te scot cu şifonierul şi oala de noapte în stradă, unde l-au azvârlit pe vecinul de la 2? Cu ceilalţi locatari ai stat de vorbă?

— N-au existat decât doi chiriaşi. Iancu la parter şi o familie de farmacişti, Văleanu, la etaj. Era un imobil vechi, construit cam prin preajma primului război mondial. Ceva între casă boierească şi blocurile de mai târziu.

— Le ştiu. De Văleni ai dat?

— Da. S-au mutat pe Titulescu.

— Farmacişti! Relaţii şi bani. Altfel, admirau acum Militarii. Zii, fiule!

— Vedeau foarte rar personajul şi îşi închipuiau că lucrează în provincie. Politicos, rezervat, evitând orice apropiere. L-au recunoscut în fotografie dar nu cu certitudine. Îl întâlneau rar şi numai noaptea.

— Vizite? Muieri? Chefuri?

Costache îl privi plictisit:

— Nimic, meştere. Dar am şi ghină! Vălenii sunt dintre ăia pe care efectiv nu-i mai interesează nimic, după ce au închis uşa apartamentului.

Maiorul Rădulescu îşi fixă pixul după ureche apoi, cu coatele pe masă, vorbi pe sub coviltirul degetelor împreunate:

— Dragul meu, nu văd deocamdată, decât o singură soluţie. Să cercetăm la milimetru trecutul Valentinei Căliman.

— Cum?!

— Cu lupa şi ajutorul lui Dumnezeu.

* * *

Costache vizită din nou studioul din Bulevardul Magheru. Dinu Zaharia, fostul soţ al Valentinei, îl aştepta în ţinută de oraş. Avea un aer care expedia, simţeai că urma să-şi pună doar mănuşile şi să încuie apartamentul.

— Nu vă reţin mult.

— Sper. Am un rendez-vous în târg… Îl cercetă scurt şi începu să râdă: Bănui că eşti la ananghie şi mie teamă că nu pot face nimic pentru dumneata. Ia loc…

Costache încercă să formuleze scurt, cântându-i oleacă la piculină: „sunteţi singurul care…, cel mai apropiat…, spirit de observaţie…“

Zaharia îl întrerupse sâcâit:

— Dragul meu, probabil că rândul trecut, n-am fost îndeajuns de explicit. Valentina era omul cel mai singur pe care l-am cunoscut în cincizeci şi cinci de ani. Şi asta spune ceva! La nunta noastră, ea personal, n-a avut nici un invitat.

— Imposibil!

— Ba foarte posibil. Rămăsese fără părinţi încă din adolescenţă. A isprăvit facultatea la fără frecvenţă. N-avea fraţi, surori, unchi, mătuşi, naşi, cumetri, etc… Ba! Stai o clipă! O verişoară mai depărtată pe care am văzut-o de trei sau patru ori în viaţa mea. Camelia… Camelia Dan.

— Unde o pot găsi?

— Habar n-am.

Costache îl privea înfrigurat:

— Vârstă, profesiune… Ceva trebuie să ştiţi.

— Lucra la un Shop, parcă. Cel puţin într-o vreme. Vârsta? Ce să-ţi spun? Azi, cred că are vreo 36—37 de ani. Ca stil, opusul desăvârşit al Valentinei, de aia şi cred că nu aveau texte comune. Începu să se îmbrace: Nostimă, altfel, vioaie, chicoasă. Prototipul de plaisiristă care în filmele „epocii de aur“, nu isprăveşte tocmai OK. Emana un soi de climat *louche*… Mă întreb chiar ce o fi devenit ea acum…

Privirea lui Costache strălucea:

— Vedeţi că am avut dreptate? Mi-aţi oferit o grămadă de informaţii utile.

Zaharia îl cercetă amuzat şi-l bătu uşor cu degetele pe obraz.

— Ce bine ar fi dacă toată lumea s-ar mulţumi cu atât de puţin

* * *

Ploua dar acesta nu era un amănunt care să-i indispună pe soţii Pavelescu. În zile umede şi ceţoase, cu ploaie măruntă, încăpăţânată, bătrânii înregistrează sensibile minusuri de dispoziţie. Durerile din oase devin acute, iar nostalgia capătă culori sumbre, starea de spirit e înfiorată: „Nu mi-ar place să mă îngroape pe o vreme ca asta...“ Ca şi cum „dincolo“, s-ar pune chestiunea umbrelei.

Paveleştilor, dimpotrivă, ploaia le creea un înviorător sentiment de vacanţă; trândăvia îşi găsea justificare chiar şi faţă de ei înşişi şi se simţeau minunat în interiorul cald, cu o farfurie de dulciuri pe masă din care ronţăiau tot timpul, ascultând plânsul streşinilor, vaietul asfaltului ud sub roţile maşinilor, degetele fine ale ploii încercând ferestrele. Privind cu o inexplicabilă mulţumire geamurile şiroind de lacrimi, însăilau taclale nesfârşite, emiţând apoftegme bătrâneşti, panseuri adânci asupra fenomenului viaţă.

Într-o astfel de înserare cenuşie, la scurt timp după asasinarea Valentinei Căliman, doamna Lili şi Mişu Etîcî filosofau dinaintea unei cafeluţe cu rom de 37. Nu se pomenise de mult prin alimentare şi cumpăraseră câteva sticle în vederea unor viitoare savarine. Cum nu se găsea însă frişcă…

Doamna Lili îşi aprinse una din rarele ei ţigarete. Un pachet dura câteva luni; nici unul din ei nu era fumător. Din când în când însă, bătrâna „se fasona“, având impresia că-i stă bine.

— Există totuşi un destin, declară ea visătoare. Îl avem fiecare, cât de anonimi am fi…

Bătrânul ciuli urechile. După ton, urma ceva interesant. Nu se sătura niciodată ascultând panseurile „Lilişorului“ pe care le găsea pline de miez.

— Cel mai mult mă impresionează însă, intervenţiile spectaculoase ale destinului. Când pur şi simplu îi văd mâna manipulând piesele pe *échiquier* -ul vieţii…

Pavelescu căscă gura, căpiat de admiraţie:

— Extraordinar! Unde ai citit chestiunea? Nevastă-sa roşi de plăcere şi ridică modestă din umeri:

— Ei, mare lucru!

— De fapt, ce vrei să spui?

— Mă gândeam tot la biata Valentina. Dacă am fi avut ochiul limpede, dacă am fi ştiut să ne uităm, am fi văzut că totul era trasat dinainte. Că era condamnată. Avanpremiera o făcuse vară-sa, sau ce i-o fi fost… Camelia.

— Fantastic! Uite, la asta nu m-am gândit.

— Au avut acelaşi destin. Pur şi simplu ţi se zbârleşte pielea… Ajunge, Mişule, cu romul!

— Încă un deget, Lilişor, e vasodilatator… Ce ziceai tu de Camelia?

— Păi şi nefericita aia a murit asasinată şi tot în condiţii din astea, tenebroase. Criminalul n-a fost descoperit niciodată.

— Ce vorbeşti?! De unde ştii?

— Mi-ar fi zis Valentina… Ştii, Mişule, când stau acum şi mă gândesc… Ce să mai discutăm! De la distanţă, totul se vede altfel. Acum, realizez că de fapt, Valentina nu era atunci atât de îndurerată…

Pavelescu respinse, dând din mână hotărât:

— Ce tot spui?! Era singura ei rudă, asta ţin minte precis.

— Tocmai! Nu era atât de îndurerată, cât de speriată, înfricoşată! Nu plângea. Tremura de frică, asta e!

Bătrânul sorbi ultima picătură:

— Chiar că mi se zbârleşte pielea. Tu crezi că…

Nu-şi termină fraza. În realitate, nu ştia unde vrea să ajungă nevastă-sa. Doamna Lili îşi îngustă privirea şi se aplecă peste masă, şoptind conspirativ, de parcă i-ar fi fost teamă că sunt auziţi:

— Camelia s-a prăpădit cam în aceeaşi perioadă... Şterge-te la gură!

— Care perioadă?

— Când s-a stricat treaba dintre Valentina şi Coco. C-o fi fost puţin mai înainte ori după, dar pe atunci...

Pavelescu o urmărea cu sufletul la gură:

— Ce concluziune tragi?

Doamna Lili îşi trecu degetul pe sub dubla bărbie grăsuţă:

— Uite, gâtul mi-l pui! Pe amândouă le-a lichidat acelaşi individ.

Capitolul VI

O PISTĂ

Într-o singură dimineaţă căpitanul Costache Dima obţinu informaţii, dacă nu ample, în orice caz concludente despre verişoara Valentinei Căliman. Camelia lucrase timp de zece ani la shopul de la Athénée Palace, vara fiind detaşată pe litoral la „Com-Dulăi” (în argoul vaporenilor, dulău echivalând dolar), filiala care funcţiona sub barul Melody, din Mamaia.

— Din 1984, dispare.

— Cum adică, dispare?!

Se aflau la restaurantul Berlin, unde maiorul Rădulescu insistase să ia un coniac, ca să-şi mai schimbe ideile. Localul era plin, gălăgie asurzitoare, trafic nespus. Maiorul cuprinse peisajul – vacarm şi mişuneală – într-o privire mulţumită.

„S-a schimbat aspectul oraşului. În ciuda străzii neliniştite, a spiritelor înfierbântate, a patimilor care clocotesc, a excedentului de mitinguri şi manifestaţii, priveliştea se însănătoşeşte. E mai colorată, mai vioaie, simţi viaţa pulsând, oamenii se mişcă mai uşor, parcă au învăţat din nou să zâmbească…“

Ce-l surprindea însă, fără a găsi un răspuns satisfăcător – concretiza impresii până în clipa aceea vagi – era faptul că nu se mai putea orienta atât de lesne pe harta ambianţei sociale, a peisajului uman. Doar cu câteva luni înainte, aflându-se într-un grup de oameni – tren, stradă, piaţă,

restaurant – îţi identifica dintr-o privire orice individ, situându-l exact în compartimentul său social: medic, muncitor, avocat, bişniţar, etc. Prin teroare şi mizerie, fostul regim care nu accepta individul ci doar turma peste care împărăţeau două vedete, izbutise cu mici excepţii, să uniformizeze fizionomiile, oamenii devenind o simplă masă de entităţi anonime.

„Au fost de ajuns doar câteva luni, pentru ca individualităţile să capete contur şi relief.“

Pe el, unul, nu-l neliniştea în mod deosebit nici tulburările din ţară: „e firesc ca un eveniment excepţional, de asemenea amploare, să nu se consume într-o linişte de catedrală. După decenii de cumplită refulare, explozia patimilor, în funcţie de convingeri politice, vechi suferinţe, temperament şi glande, e normal să fie raportată la scara Richter.”

— Nea Firică, mă asculţi? De ce naiba m-ai adus în brambureala asta?

— Peste tot e la fel. Aveam chef să beau ceva. Nu găseşti strop de alcool în târg… Ziceai că shopista a dispărut în ’84.

— A fost asasinată.

Maiorul rămase cu paharul la mijlocul drumului şi uimirea imobiliza câteva clipe figura de cauciuc:

— Cum ai aflat?!

— Mi-au şoptit-o soţii Pavelescu, iar cercetările confirmă. Vin acum de la tribunal.

— Ei, lasă-mă!

— Eu te las, surâse Costache încântat de efect. Dar mai întâi, trebuie să fac o precizare: acelaşi modus operandi! Moartea a fost provocată de un ac de maşină de cusut, înşurubat cu aplicaţie în ceafa victimei.

Turtit de senzaţie, maiorul Rădulescu se lăsă pe spate, dezechilibrând un chelner care încerca să se strecoare printre mese, cu un platou imens.

— E nebun?! Doar un nebun îşi semnează crimele.

— Sau foarte sigur de el, aprecie Costache.

— Oricât de sigur ai fi, nu comiţi acte iresponsabile. Spune mai departe! Ce rezultă din dosar?

— S-a judecat la Tribunalul sectorului l. Aici, altă bombă!

Clipit de nerăbdare forfecă privirea maiorului. Costache zâmbi cu tâlc, urmărindu-i atent reacţiile:

— Dosarul a fost clasat. În timp record. După o lună de cercetări. Asasinul – necunoscut.

Cu un gest spontan, maiorul Rădulescu îi strânse puternic braţul peste masă.

— Ai avut dreptate, Costache. Crima, de fapt ambele crime, ţin de parohia „băieţilor“. Din 1948, deci în peste patru decenii, dacă ne referim la dosarele cercetate onest, fără indicaţii de sus, nu există nici zece crime nerezolvate. Adică, fără autor.

— Îţi place?

— Nu-mi place şi am impresia că ne-am înfundat. Nu avem acces la arhivele secrete ale securităţii. Cât despre liste de personal… Hai să fim realişti! Nici măcar ei între ei nu se cunoşteau toţi. Poate doar la nivel foarte înalt…

Costache îl privi cu îndoială:

— Eu aş avea o idee, nea Firică. O să ţi se pară cam pompieristică, dar...

— Pronunţă-te, fiule. Orice e mai bun şi mai bine decât să stai cu mâinile în poale.

— Pomeneai mai adineaori, de nomenclatura fostei Securităţi…

— Da, ăştia ştiu multe, dar nu cuvântează.

— Ţi-aminteşti că pe 22 şi 23 decembrie, după ce a picat Ceauşescu, s-a dat citire unei scrisori la Europa Liberă? Un mare grangur secu, fugit în vest, avertiza asupra personajelor care trebuiau imediat imobilizate ca fiind în mod special primejdioase şi devotate regimului. Se referea la Postelnicu, Bucurescu şi aşa mai departe…

Din pricina atenţiei concentrate, pupilele maiorului deveniră două gămălii insesizabile.

— Da, maiorul Liviu Turcu. Ce-i cu el?

— Ne-am putea adresa lui.

— Cum dai de tip?! râse Rădulescu. Crezi că-i nebun să-şi afişeze adresa pe toţi stâlpii de telegraf? Ăla se păzeşte şi în vis.

— Nu aşa. O facem prin intermediul Europei Libere şi Turcu, dacă e de acord, ne răspunde la fel. Adică expediem o scrisoare cu tot ce ştim şi bănuim despre Coco, plus o copie după fotografie. Să vedem ce iese. În definitiv, n-avem ce pierde.

Maiorul Rădulescu zâmbi cu toată faţa:

— Ştii, Costăchel, încep să cred şi eu în agenţia aia de cimpanzei inteligenţi şi particulari... Îi dăm bici! S-ar putea să fie o idee…

O profesionistă cu părul roşu veneţian şi pleoapele vopsite în nuanţă, îi ceru un foc. Surpriza picta chipul maiorului care bâlbâi ceva nedesluşit şi se ridică aprinzând bricheta. Gonzesa mulţumi cu un fluturat de gene rimelate şi se îndepărtă ondulând umeri, şolduri şi ce mai rămăsese. Costache începu să râdă:

— Ai spor la dame, nea Firică.

— Totdeauna m-au mâncat din ochi. E o fatalitate!

* * *

— Ce are fata? întrebă Sândeanu. De vreo două zile, nu-i în apele ei.

Nevastă-sa croşeta, după carte, un pull-over. Scăpa mereu ochiurile şi era nervoasă:

— Eu ştiu ce-i în capul ei? Probabil că azi se ia drept Dama cu camelii sau le suferă în „Coliba lui Moş Toma“.

Sândeanu, nemulţumit, se luă după Florina în bucătărie :

— Ce se întâmplă, micuţa mea Lady? N-ai înhăţat încă autograful?

Florina izbucni, palidă de furie:

— Nu mă puteţi lăsa în pace? Nu poate omul să aibă viaţa lui particulară?! N-am pomenit asemenea indiscreţie!

Taică-său zâmbi:

— Scuză-mă, draga mea… Că veni vorba de indiscreţie! Mi-a suflat Mănească de chimie că ai făcut rost de doi de 3 într-o singură săptămână, fără să fi depus eforturi speciale.

— E o vacă! ţipă Florina. Nu are în cap nimic în afară de moaţe.

— Are în schimb un catalog. La amănuntul ăsta cred că ar merita să reflectezi, dacă timpul îţi permite, evident.

— „Am să mă gândesc mâine.“

Îşi smulse geaca din cuier şi ieşi cu nasul în vânt, urmată de Bulă. Taică-său privi lung în urma ei.

Sândeanu sesizase bine. Florina nu era în apele ei. De două zile, Rhett Butler nu ieşise din casă, nu apăruse la geam, ferestrele rămâneau închise ermetic, pubelele de gunoi din faţa porţii erau goale. Noaptea scăpa printre jaluzele un fum de lumină care stăruia până în zori. Deci, conchisese Florina, îngrijorată, nu doarme, nu mănâncă. Logic, e bolnav. Bolnav şi singur.

„Cum pot să-l ajut?“ Prin minte îi treceau cele mai năstruşnice soluţii. La cea mai simplă, – „scuzaţi-mă, domnule, am impresia că sunteţi bolnav, poate aveţi nevoie de ceva, ştiţi, ca între vecini…“ – nu îndrăznea să apeleze. Doar închipuindu-şi situaţia, avea bătăi de inimă, îşi simţea până şi ceafa roşind.

În aşteptare, dădea târcoale locuinţei mute, nădăjduind să surprindă cea mai mică mişcare. După o vreme, Bulă, neobişnuit cu atâta gimnastică în aer liber, începu să scâncească a somn. De altfel, o strigau să intre în casă… Chipul Florinei căpătă o expresie hotărâtă: „dacă până mâine la prânz nu apare sun la uşa lui“.

Doamna Sândeanu o măsură din cap până în picioare:

— Tu nu mănânci nimic?

— Pe lumea asta nu există numai burtă. Mai are omul şi altceva.

— Ştiu. Şi ceafă. Bună pentru niscai scatoalce.

Florina urcă în camera ei cu ochii plini de lacrimi.

* * *

Nu ieşea din casă, pentru că n-avea chef. Şi pentru că atrăgea prea mult atenţia; oamenii începuseră să-l cunoască. Îl saluta jurnalistul, proastele de la pâine şi poştă îi zâmbeau până la cercei, arătându-i ce dentist bun au… În fond, ar fi putut să reziste şi o lună fără să treacă dincolo de pragul casei. Nu era mâncău, nu consumase nici o treime din provizii, avea un stoc suficient de ţigări. Şi de ziare se putea lipsi, suplinite de radio şi televizor. Chiar dacă nu spuneau ele totul, te puteai orienta.

Afundat în fotoliu sau trântit pe divan, îşi spunea că în viaţa lui nu avusese atâta timp să reflecteze: la cele petrecute, la cele ce se vor întâmplă… Viitorul nu-l îngrijora. Totul era să scape *dincolo*. „E pesemne o soartă a românilor să-şi găsească dintotdeauna salvarea în vest… Nu-mi trebuie nimic altceva decât să ajung la Viena. După aceea, *la vie est belle! M'sieurs, dames, je vous tire ma reverence!*”

Nu avea nici o îndoială că orice serviciu de informaţii serios l-ar primi cu braţele deschise. Bineînţeles, după verificările şi testele de rigoare. Cunoştea prea bine mecanismul care funcţiona în breaslă. Iar lui nu-i era teamă de teste. Îşi cunoştea meseria pe degete, avea o condiţie fizică de cosmonaut şi în dotare patru limbi străine şlefuite la ele acasă. Toate prăvăliile barosane – CIA, Biroul 2, Intelligence Service – angajau aşii în materie de spionaj, indiferent de partea cui ar fi lucrat. În ultimă analiză, în start s-ar putea mulţumi cu America Latină, ultimul refugiu al mercenarilor profesionişti.

Cel mai adesea însă, gândurile i se întorceau pe uliţele trecutului. Era ciudat că una dintre cele mai neînsemnate fapte pentru o carieră care nu putea fi confundată cu cea a unui misionar, – o găinărie în fond – ridica acum probleme…

Pe Camelia, şoricuţa aceea zvăpăiată, care-şi închipuise că este spioana veacului încercând să-l facă să danseze pe melodia ei, fusese obligat s-o lichideze deşi o vreme, i se păruse că ţine la ea. Valentina fusese însă realmente o victimă şi spre deosebire de cealaltă, se lăsa dominată. Sub regimul lui Ceauşescu, n-ar fi îndrăznit niciodată să reclame, să facă scandal, să deschidă o acţiune judiciară. Doar când auzea de Securitate, îi clănţăneau până şi amigdalele. Nu mai puteai fi însă la fel de sigur după Revoluţie.

Remuşcări? Nu. Bilanţul corect – o paraşută şi o gânganie gospodină, trecute în nefiinţă. Două făpturi total neînsemnate şi nefolositoare… Regreta însă anumite imprudenţe: fotografia dăruită Cameliei într-un moment excesiv şi pe care nu mai izbutise s-o mai recupereze, ca şi inelul cu smarald sau scrisoarea trimisă Valentinei unde desconspira o adresă clandestină… Nenorocita scăpase atunci ca prin urechile acului. Ceea ce nu se întâmplase însă, avea să se împlinească după cinci ani. O simplă amânare, lenea destinului sau capriciu generos.

Lătratul lui Bulă îi scurtcircuită gândurile. Ora 7. „Când naiba a trecut noaptea? Azi e duminică. Dacă până miercuri nu primesc paşaportul de la Amigo, eliberez zona. Voi forţa graniţa la sârbi. E cel mai la îndemână… Nu mai încetează ăsta să urle? Fir-ar al dracului de javră!“

Iritat, deschise brusc fereastra. Bulă făcu câţiva paşi înapoi, retrăgându-se în primul boschet. Lătra înverşunat, ca de frica morţii. Fata nu se vedea nicăieri. Apucă primul obiect care-i veni la îndemână, un magnetit folosit de răposatul proprietar ca presse-papier, şi-l azvârli cu putere. Bulă, atins la picior, schelălăi jalnic şi fugi şchiopătând din curte.

— Du-te’n… de jigodie! Marş!

Ascunsă în colţul casei, Florina încremeni. Luă fox-terrier-ul în braţe, mângâindu-l cu mişcări mecanice. Se îndepărtă ţeapănă, păşind ca în transă, neştiind încotro se îndreaptă. Mintea îi era golită de gânduri, ochii plini de lacrimi, inima… habar n-avea ce se întâmpla cu inima… O durea.

Florina nu cunoscuse încă ce-i moartea. Peste ani, avea să-şi dea seama că o întâlnise în dimineaţa somnoroasă a unei duminici de martie, când murise Rhett Butler.

Romanul Doamnei Mitchell n-avea să-l recitească niciodată.

Spre seară, simţi că nu mai are răbdare. Se bărbieri în grabă, trase pe el trenciul – „plouă aici mai abitir ca la Ecuator, de trei ori în fiecare zi, şi pe urmă o ia de la capăt“ – şi se îndreptă spre Poştă. Slavă Domnului, nu era de serviciu niciuna din piţipoancele care-i făceau graţii şi zâmbre. Amploaiata de la ghişeu, o femeie la vreo cincizeci de ani, care probabil nu mai ştia cum mai arată o pijama bărbătească de la cel de „al IX-lea Congres“, îi schimbă un pumn de fise fără să-şi ridice măcar privirea.

8 şi un minut. Intră într-o cabină, formă numărul şi aşteptă, bătând nerăbdător cu unghiile în aparat. Trilurile se succedau monoton. 10… 11… 12… Cu ochii minţii vedea aparatul care zbârnâia în interiorul bine cunoscut. Telefonul se afla pe măsuţă, lângă televizor. Vis-à-vis, uşa care dădea spre baie, acoperită de o draperie…

„Poate am greşit.“

Închise şi formă încă o dată cele nouă cifre. Peste zece minute, părăsi cabina cu buzele strânse şi privirea încordată. Înţelegerea fusese categorică: pot comunica în orice seară, la ora 8. „Dacă nu mă găseşti, subliniase Amigo, înseamnă fie că am fost obligat să mă dau la fund, şi atunci vin după tine, fie că m-au săltat.“

Ploaia rece şi subţire golise străzile. De fapt, erau golite de ani de zile. Sub Ceauşescu le pustia bezna, precaritatea

mijloacelor de transport şi lipsa divertismentelor, după Revoluţie – televizorul.

„Îl aştept până poimâine seară. Dacă nu apare, înseamnă că l-au găbjit şi atunci… *Hasta la vista,* Amigo! Poate ne vom revedea într-o zi…“

Acasă, desfăcu harta şi începu să calculeze timpul record pentru a putea parcurge distanţa Piatra-Neamţ-Timişoara.

În curtea vecină, se auzea lătratul insistent al lui Bulă. În odaie, dscrâşnet de măsele.

Capitolul VII

UN OPTIMIST

— Madam Sândeanu, se întâmplă ceva cu Florina! Nu iese din odaie, n-are texte, n-a deschis pianul, nu stă călare, pe telefon. Încearcă să discuţi cu ea.

Nevastă-sa îngrijorată şi ea, izbucni:

— Discută tu! Voi sunteţi camarazi, voi vă înţelegeţi, eu sunt „zgripţuroaica“.

— Dar ce vrea?

— Habar n-am. Stă cu ochii în tavan şi refuză orice explicaţie… Temperatură nu are.

— E bizar, se frământă Sândeanu. N-a mâncat nimic de ieri şi nici măcar nu l-a scos pe Bulă afară. Aşa ceva nu s-a întâmplat niciodată.

Doamna îşi aminti bruse!

— Chiar! Unde o fi Bulă?! Parcă nu l-am văzut de mult!

* * *

Răspunsul postului de radio Europa Liberă fu neaşteptat de prompt, datorită unui reporter venit să ia câteva interviuri în România. Fostul maior de securitate, Liviu Turcu, contactat în timp record, dăduse următoarele informaţii: fotografia şi datele transmise de Bucureşti aparţineau colonelului Constantin Dimancea, personaj cu

totul ieşit din comun. Datorită aspectului său – alură occidentală dând excepţional relief unui fizic remarcabil – fusese ani de-a rândul folosit cu succes, în misiunile din vest. De altfel, făcea parte din activul secret care nu acţiona pe teritoriul României. Bine pregătit profesional, cunoscător a mai multor limbi străine, mult sânge rece, dur, chiar sadic. Un amănunt caracteristic: nu suportă animalele.

În continuare, Liviu Turcu dezvăluia anumite aspecte de ordin general extrem de interesante. De obicei, agenţii trimişi în străinătate cu misiuni care durau ani de zile – în limbajul de specialitate cunoscuţi drept „spioni conservă“ – erau loviţi de o aşa zisă moarte civilă. Îşi schimbau numele şi identitatea, piereau definitiv din peisajul cunoscuţilor, propriile familii îi considerau morţi sau dispăruţi.

Celebra „trădare“ a lui Pacepa din l978 constituise pentru serviciile de securitate un adevărat cataclism. Aducând la cunoştinţa CIA listele agenţilor români care lucrau în occident, aceştia deveniţi ineficienţi şi primejdioşi, fuseseră imediat rechemaţi în ţară. Aici, au avut de întâmpinat o situaţie imposibilă. Indivizi obişnuiţi să trăiască ani de zile în condiţiile confortului oferit de vest, s-au trezit plasaţi în diverse servicii administrative obscure, dezrădăcinaţi, străini în propria lor ţară unde îşi pierduseră „persoana“, definitiv morţi pentru familii şi prieteni. Şi nu puţini au fost aceia care şi-au regretat amarnic întoarcerea.

Dimancea, presupunea Turcu, era probabil unul dintre ei. Pentru a evita consecinţele trecutului, preciza în continuare, unii agenţi se supuseseră nu doar unor operaţii de plastică facială, dar chiar şi unor uşoare intervenţii pe coardele vocale pentru modificarea timbrului, semnalment important în fişa unui individ. „Oamenii aceştia trăiesc azi sub o a doua, ori a treia identitate falsă (şi nu neapărat în România). Reperarea lor – date fiind împrejurările arătate – este foarte anevoioasă dacă nu imposibilă.“

Căpitanul Dima netezi îndelung hârtia cu mişcări încete de parcă ar fi fost filmate în ralenti. Maiorul respiră adânc scărpinându-şi cu pixul cârlionţii de la ceafă:

— Ne pleoştirăm… Nu mai ai vreo idee? Hai să ne punem creierii în mişcare. Să ne imaginăm că suntem particularii ăia daţi dracului şi că clientul ne-a fluturat pe sub nas, un cec de un milion de dolari. Asta face să-ţi vâjâie glandele… Întrebă după câteva clipe: Auzi ceva?

— Ce naiba să aud?!

— Glandele.

Costache dădu din mână sâcâit:

— Lasă-mă, nene, că nu-mi arde de bancuri.

Se plimba furios prin birou, lovindu-se cu pumnul în palmă. Maiorul Rădulescu aprinse o ţigară şi-l observă o vreme în linişte, printre norii de fum.

— Ascultă, fiule, ce-ţi zic, rosti cu blândeţe. Tu ai fost un băftos până acum, dar e bine să ştii un lucru. Ăl mai as dintre aşi, că lucrează la Scotland Yard, în Quai des Orfevres, pe Aleea Crocodililor – biroul Palmier 5 sau în Calea Victoriei şi tot a înregistrat niscai rateuri la viaţa lui. Şi asta-i valabil pentru orice meserie.

Costache se răsuci ca ars.

— Dezarmăm? O lăsăm baltă?

— Nu zic asta, dar deocamdată, toate căile s-au închis.

— În consecinţă?

— Nu ne rămâne nimic altceva decât să aşteptăm.

— Să se manifesteze. Să-şi semnaleze într-un fel existenţa. Să facă vreo gafă.

— Şi dacă a fugit din ţară?

Rădulescu ridică braţele a neputinţă:

— Fatalitate! Rămâne să dea socoteală celui Dumnezeu, din celui meleag, unde o poposi. În orice caz, expediază-i semnalmentele la toate frontierele.

Costache părăsi biroul înnegurat. Se simţea nemulţumit şi supărat; pe el, pe nea Firică, pe… fatalitate.

* * *

Câinele dispăruse. După câteva ceasuri de cercetări înfrigurate, faptul, cel puţin pentru Sândeanu, devenise o certitudine. Îl căutase pretutindeni, fără a-şi ascunde scepticismul. Bulă era un căţel prin excelenţă domestic, n-avea curiozităţi care să depăşească portiţa grădinii, instinctul vagabond îi lipsea cu desăvârşire. De altfel, lecturând Pierderile din Mica Publicitate, Sândeanu se mira necontenit cum de se pot rătăci câinii. Fenomenul venea în totală contradicţie cu poveştile despre senzaţionale întoarceri acasă după ani de zile şi de la sute de kilometri. „Formidabil, dom'le, ce înseamnă instinctul!“ Îi foloseau toate poliţiile din lume, performanţele canine de inteligenţă şi abilitate deveniseră legendare.

„Şi, dacă mai înţeleg chestiunea, îşi zicea Sândeanu, la pechinezi, şoricari, caniches – flecuşteţe de salon, nu înţeleg cum de se pierd câini serioşi – lupi, ogari, prepelicari şi alţi patricieni ai regnului.“

Înserarea le curmă orice nădejde. Cina fu un parastas imposibil. Florina, plânsă, nu se atinse de mâncare şi urcă imediat în odaia ei. Sândeanu încercă să coloreze starea de spirit:

— Mâine dimineaţă, dau un anunţ la ziar.

— Fir'ar să fie de viaţă! explodă nevastă-sa. Am zis de atâtea ori că nu mai luăm câine, dar acum mă jur! A fost pentru ultima dată.

— Să nu disperăm. Cine ştie…

— Ce să se ştie?! Dacă era rătăcit undeva, pe aici, până acum apărea. Îl cunoaşte tot cartierul. Până şi sectoristul sau vardistul, ce dracu' o fi acum!

Sândeanu închise nervos televizorul:

— M-au înnebunit ăştia cu găvăreala!… Se opri în faţa nevesti-sii, privind-o intens de parcă ar fi aşteptat efectiv un răspuns concret: Şi totuşi unde a dispărut? Aici e un mister.

* * *

Misterul avea să fie dezvăluit a doua zi dimineaţa. Domnul Vasilescu, pensionar, vecin de stradă cu Sândenii, îi căută la prima oră, înainte ca aceştia să plece la serviciu. Era un bătrân distins, mult simpatizat în cartier cu o fizionomie pitorească, de bunic clasic. Vârsta venerabilă îi încuraja pe cei care-şi închipuie că fericiea vieţii constă în longevitate. Părea vădit încurcat, cu expresia caracteristică a individului care detestă să aducă veşti proaste.

— Ştiţi începu umezindu-şi buzele, căţelul dumneavoastră…

Doamna Sândeanu, care-şi verifica grăbită poşeta, înainte de plecare, înjurându-l în gând, „uite, la ce oră vine şi ăsta să te deranjeze!“, se răsuci fulger:

— L-aţi găsit? Unde?

— Îmi pare rău… E… L-am găsit la noi, în pubela din faţa casei… M-am mirat chiar.

— Cum!? A murit?

Florina cobora scara cu taşca pe umăr. Sări ultimele trepte şi se repezi la bătrân.

— Cine a murit? Bulă?

Sândeanu o mângâie pe creştetul capului.

— Fii cuminte, fetiţo. Să vedem…

Florina şi doamna Sândeanu, ţâşniră pe uşă. Vasilescu continua să dea explicaţii:

— Poate n-aş fi dat peste el, dar nevastă-mea a rătăcit iar cheile. Mi-a fost teamă să nu le fi aruncat din neatenţie la coş… I s-a mai întâmplat cu o linguriţă… Săptămâna trecută, i-am găsit ochelarii în frigider. La vârsta noastră, zâmbi scuzându-se, devii distrat. De aia, am scotocit.

Căţelul zăcea pe un jurnal, lângă container.

„Ciudat, gândi Sândeanu. Nu pare accidentat... Şi cine avea interesul să-l ascundă?“ Strigătul fetei îl cutremură.

— El l-a omorât, tată! El!

Sândeanu se sperie de paloarea chipului, de linia îngheţată a gurii.

— Cine, draga mea?

— El! Rhett Butler.

Maică-sa o privi îngrozită. „Trebuie s-o vadă nea- părat un psihiatru.“

* * *

Era o faţă de masă pretenţioasă, un macrameu imens presărat cu medalioane Gobelin, pe care doamna Lili o începuse înainte de a se căsători. Războiul întrerupsese migăleala şi, vreme de câteva decenii, rămăsese înfăşurată în hârtie de mătase, într-un fund de şifonier. De câte ori făcea ordine în dulapuri – cam la câţiva ani odată, – Paveleasca desfăcea pachetul, privea cu nostalgie broderia şi o strângea la loc. „Acum n-am timp s-o isprăvesc, când oi ieşi la pensie“. Într-adevăr, după pensionare, o scosese „afară“, dar mai mult, aşa cum recunoştea ea însăşi, ca s-o baladez de colo-colo. La răstimpuri totuşi, pentru a se convinge că nu-i de tot trândavă, lua acul în mână şi comitea cam douăzeci-treizeci de împunsături, după care abandona lucrul. „Trebuie să-mi schimb neapărat ochelarii.“ Pavelescu era de acord – adera spontan şi cu entuziasm la orice iniţiativă de lene şi inactivitate – mai ales că nu vedea niciodată raţiunea unui efort inutil. „Am stat o viaţă fără gobelin. De ce să-ţi strici ochii? Ca să tremuri după aia că se varsă cafeaua pe masă?“

Ca de obicei, Mişu Etîcî frunzărea gazetele. Cumpărau tot ce găseau la chioşcul de ziare, se mirau nespus că publicaţiile îi costă zilnic 50 de lei, dar chestiunea în sine nu le indispunea bugetul şi perseverau.

— Ca să vezi! mormăi Pavelescu scoţându-şi scobitoarea din gură. Ziceam că doar Ceauşeasca era sadică…

— Apropo de ce?… Vezi că eşti murdar pe bărbie.

— Nu ţii minte? Am citit acum vreo două luni. În Zig-Zag, parcă… Pe unde se ducea, toţi câinii şi cocoşii erau lichidaţi. Uite încă unul, dement, probabil… O familie din Piatra Neamţ îşi găseşte căţeluşul, un fox-terrier, la lada de gunoi, asasinat.

Paveleasca îl cercetă peste ochelari.

— Cum?!

— Cu un ac de maşină de cusut. I l-au descoperit în ceafă.

Doamna Lili scoase un ţipăt şi scăpă lucrul din mână.

— Mişule!! Îţi dai seama?

— Ce?!

— Pe Valentina tot aşa au lichidat-o! Cu un ac. Asta-i criminalul!

De emoţie, bătrânul începu să tremure.

— Stai puţin, Lilişor… Zău, eşti prea de tot. Să n-o luăm razna cu fantezia… Nu te avânta.

Bătrâna azvârli lucrul din poale şi se repezi hotărâtă spre telefon.

— Ba mă avânt!… Vezi că dă muşeţelul în foc…

* * *

Deşi Poliţia din Piatra Neamţ fusese alertată şi de cel puţin trei ore zona – strada Povernei şi împrejurimile – era supravegheată, maiorul Rădulescu ţinuse să-l însoţească.

— Rechinul e prea interesant şi prea important ca să ne permitem să-l ratăm. nici o măsură de precauţie nu-i excedentară. Şi apropo de agenţia aia formidabilă – propun să-i zicem *Maigret* – e bine să ne obişnuim cu colaborarea.

Costache zâmbise:

— Aha! Cum rămâne, nene, cu încurajarea liberei iniţiative a cadrelor juvenile?

În realitate, se bucura. Nea Firică constituia o prezenţă tonică iar risipa de comentarii filosofice pe marginea unui

fenomen sau altul nu înceta să-l amuze.

— Vezi, dom'le, constata de pildă în avion, ce va să zică, avantajele unei prese libere? Dacă întâmplarea n-ar fi fost relatată în gazetă, Paveleştii n-o citeau. Şi dacă n-o citeau Paveleştii… Ţi-o spun deschis, Costache, eu unul nu-mi mai făceam iluzii. Eram încredinţat că individul a dispărut *pour toujours*!

— Ştiu, râse Costache. Dar iată că împlinindu-ţi-se ruga, *le beau* Coco, s-a „manifestat".

— Fără gazetă, degeaba se manifesta. Când ar fi scris Scânteia despre drama unui căţel? Scânteia sau oricare altă publicaţie.

— Aşa-i, nea Firică, ai dreptate, îl întrerupse Costache cu gândul în altă parte. Problema e că nu prea avem probe.

Maiorul Rădulescu zâmbi liniştit:

— Ia învăţătură de la o deşcă bătrână! Decât dovezi sacul şi crocodilul dat la fund, mai bine probe insuficiente cu şmecherul după gratii. Probe ai timp să cauţi, mai prinde însă urma lăsată pe apă de pasărea în zbor.

— Faci şi poezie, nea Firică?

— Nu mai fac că am ajuns. Zburau deasupra Bacăului.

* * *

Simţea o nelinişte care nu-i era proprie. Hotărâse să aştepte până la 8. O ultimă şansă pentru Amigo, dar şi pentru el însuşi. Era desigur obişnuit să acţioneze singur, dar ştia cât de preţios poate fi la drum hăituit un prieten pe care te poţi bizui. Amigo era unul dintre aceştia, nu o dată făcuseră echipă împreună.

De câteva ori ieşise în curte, încercând să adulmece, să sesizeze neobişnuitul. Aparent, strada păstra aspectul cotidian din orele înserării. Televizoare deschise, trotuare pustii, foşnetul particular al copacilor desfrunziţi, linişte desăvârşită. Nici măcar câinii nu lătrau. „Bulă, pesemne, n-

avea vecini în cartier. Pariez că paraşuta aia mică îl caută şi acum.“

7 şi jumătate. Ca să-i treacă timpul, aprinse o ţigară. Trăgea rar, atent la orice zgomot de afară. Ca bun profesionist, îşi calcula toate şansele. Mai ales eventualitatea unui eşec.

„Chiar dacă pun laba pe mine, nu au probe.“

Şi recapitula încă o dată, a n-a oară, împrejurările celor două crime. Camelia încercase să-l şantajeze. Prin intermediul ei, cunoscuse un elveţian… Câteva afaceri… Câştigase ceva dolari, o sumă cochetă. În schimbul discreţiei, Camelia îi pretinse un paşaport pentru occident. Obraznică şi imbecilă. „Dacă nu-l obţin în zece zile nu-mă-ra-te, ciripesc totul unde trebuie.“ Da, îi făcuse rost de paşaport: unul straşnic ăl mare, ăl din urmă…

Valentina, vară-sa, ştia tot. Încercase s-o sperie ca să obţină de la ea „corpul delict“ – cele câteva obiecte dăruite Cameliei. În primul rând, fotografia apoi inelul cu smarald. Ştia că sunt ascunse la ea. Smaraldul, în special, era compromiţător. Îl adusese din Italia şi o vreme, când cerul dragostei lor mai era senin, Camelia se fălise cu el pretutindeni, considerându-l sau cel puţin declarându-l inel de logodnă. Erau prea mulţi cei care ştiau cine i-l dăruise. Trebuia ştearsă orice urmă a legăturii lor…

Strivi ţigara în farfurioara ceştii de cafea. „La dracu! Nu vreau să mă mai gândesc… 7 şi 25. Amigo, te-am salutat!“ Se opri în mijlocul odăii. Un licăr de bucurie îi aprinse privirea. Se auzeau paşi pe alee… Stinse lumina şi se apropie de fereastră. Nu se vedea nimic. O părere probabil…

Soneria fulgeră scurt liniştea. Deschise uşa brusc. Îi fu de ajuns o privire. „Potera!“

Costache stătea în prag şi imediat în spate, barând ieşirea, maiorul Rădulescu.

— Pe cine căutaţi? întrebă inutil.

Nea Firică râse bine dispus:

— Pe matale şi poţi să mă crezi că nu-i nici o confuzie.

* * *

Se culcară spre miezul nopţii, după închiderea emisiunii. Doamna Lili, somnoroasă, se mulţumi cu o toaletă a obrazului mai sumară şi se vârî imediat sub plapumă.

Mişu Etîcî îi căută mâna:

— Am văzut azi primii bujori în piaţă. Unele flori mă emoţionează în mod special. Mai ales, cele care apar primăvara. Zambilele, liliacul, narcisele… O ţin minte pe Valentina într-un an, lăcrămând în faţa unei tufe de stânjenei. Ştii unde, în curte la Procopii… Cred că toată lumea simte la fel.

Doamna Lili căscă:

— Dacă tu îţi închipui că mai e în stare azi cineva să observe că au înflorit bujorii sau scaieţii şi încă să mai şi vibreze, înseamnă că te plimbi pe Calea Lactee. Toţi n-au în cap decât FSN, PNŢ… Trăiască!… Jos! Sigle şi platforme. Ocluzie politică…

Bătrânul suspină:

— E păcat… E păcat să nu observi cât de frumoşi sunt bujorii.

Doamna Lili, aproape adormită, şopti:

— Poate că încă nu le-a venit vremea…

Pavelescu întoarse capul contrariat.

— Cum nu le-a venit?! Nu ţi-am zis că am văzut azi bujori în piaţă?

Bătrâna surâse în somn. Câteva minute mai târziu, domnul Mişu-Mircea-Tudor-Ionel Pavelescu, zis Etîcî, o ajunse din urmă pe acelaşi itinerar. Poate Calea Lactee…

* * *

Se întoarseră la Bucureşti cu un ARO al Poliţiei din Piatra Neamţ. Flancat de Costache şi de maior, frumosul Coco fuma liniştit, fără să scoată un cuvânt. Abia în apropiere de Capitală emise primele sunete, de fapt un râs înnăbuşit:

— Facem un pariu, băieţi?

— Ia te uită! exclamă maiorul Rădulescu. Şi ziceai că tovarăşul *Singer* n-are limbă… Apropo, unde ţii acele alea? Sunt de la maşina de cusut a lu’ bunica, nu-i aşa?

— Ce pariu? întrebă Costache.

Coco zâmbi, etalând o dantură strălucitoare:

— M-aţi priponit, bravo vouă! dar nu trece anul şi ne dăm bună ziua pe Calea Victoriei. Eventual, bem o vodcă împreună la Bulevard şi ne povestim amintirile.

Maiorul Rădulescu încercă să râdă:

— Îmi plac optimiştii, maître Coco. De fapt, ce vrei să zici?

— Nimic extraordinar... Am urmărit la televizor nişte procese.

Apoi nu mai spuse nimic.

Cuprins

1. Anunţul 5
2. Vederea 16
3. Crima 25
4. Buchetul de liliac 36
5. Tatonări 46
6. O pistă 56
7. Un optimist 64